

■ ■ ■ Poticanje razvoja civilnog društva

Rezultati programa
Potpora hrvatskim nevladinim organizacijama
(CroNGO), 2001.– 2004.

Program Potpora hrvatskim nevladinim organizacijama (CroNGO) provodi Academy for Educational Development – AED

Academy for Educational Development (AED) je neovisna, neprofitna organizacija osnovana 1961. godine. Orijentirana je na rješavanje potreba razvoja društva u Sjedinjenim Američkim Državama i inozemstvu. AED radi na više od stotinu projekata u cijelom svijetu na područjima kao što su zdravlje, opismenjavanje, razvoj civilnog društva i zaštita okoliša.

CroNGO Program financira Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID).

USAID je američka savezna vladina agencija odgovorna za provedbu i upravljanje programima strane pomoći SAD-a, koja pruža gospodarsku i humanitarnu pomoć u više od 80 zemalja svijeta. U istočnoj i srednjoj Europi USAID je aktivan od 1989. godine. USAID je od američkog Kongresa dobio sredstva za šestogodišnji program osnaživanja hrvatskih građanskih i nevladinih organizacija – CroNGO - Potpora hrvatskim nevladinim organizacijama.

Za više informacija o CroNGO programu, molim vas kontaktirajte AED:

Kralja Držislava 3, 10 000
Zagreb
tel: (01) 4500 300
fax: (01) 4500 301
email: crongo@aed.hr
www.aed.hr

Ova publikacija pripremljena je s financijskim sredstvima Američke agencije za međunarodni razvoj na temelju Sporazuma u suradnji br. 160-A-00-01-00109-00. Ovdje izražena mišljenja su stajališta autora i ne odražavaju stajališta USAID-a.

■ ■ ■ Poticanje razvoja civilnog društva

Rezultati programa
Potpora hrvatskim nevladinim organizacijama
(CroNGO), 2001.– 2004.

Zahvale

AED želi izraziti zahvalu i potporu svim zaposlenicima u CroNGO programu, koji su pokazali iznimnu kreativnost i predanost civilnom sektoru. Bez njihovog napornog rada i razumijevanja problema i potencijala civilnog sektora, CroNGO program ne bi uspio ostvariti učinak na pojedine organizacije civilnog društva i nevladin sektor u Hrvatskoj. Cijeli je tim uložio mnogo vremena da bi ovaj izvještaj vjerno prikazao rezultate postignute tijekom posljednje tri godine. AED-ov Center for Civil Society and Governance, na čelu s direktorom Michaelom Kottom, također je pružio dragocjenu potporu tijekom provedbe programa i pripreme ovog izvještaja.

Željeli bismo izraziti zahvalu USAID-u Hrvatska, posebno gđi. Slavici Radošević i g. Chucku Howellsu, na njihovoj stalnoj podršci tijekom posljednje tri godine. Naši partneri u USAID-u omogućili su AED-u potrebna sredstva za provedbu programa i stalno nas poticali da razvijemo program koji će nadmašiti očekivanja.

Također bismo željeli zahvaliti članovima svih naših Odbora za procjenu projektnih prijedloga na njihovoj pozornoj analizi i doprinosu u izboru primatelja projekata i partnera, koji su bili važan dio ovog projekta.

Posebno se zahvaljujemo našim Partnerima za lokalne inicijative i Partnerima za održivost nevladinog sektora. Bez mukotrpnog rada naša tri Partnera za lokalne inicijative – SMART-a, Udruge MI i Organizacije za građanske inicijative (OGI) – Program malih financijskih potpora ne bi uspio izabrati više od 200 projekata širom Hrvatske i pružiti im potporu. Naših devet Partnera za održivost sektora imali su presudnu ulogu u razvoju nevladinog sektora u cjelini i podsektora u kojima djeluju.

Iskreno zahvaljujemo i Kim Perlow, koja je tijekom prve dvije godine bila direktorica programa i koja je glavna autorica ovog izvještaja. Odlično obavljen urednički posao Paule Tarnapol Whitacre omogućio nam je da čitko i jasno prikazemo veliku količinu podataka i informacija o CroNGO programu. Na kraju se zahvaljujemo Jennifer Stuart i Tamaru Slišković za njihov rad na pripremi engleske i hrvatske verzije ovog izvještaja.

Sadržaj

Uvod	3
Pregled CroNGO programa.....	4
Postignuća CroNGO programa.....	5
Rezultat 1: Građanke/i osnažene/i za pokretanje promjena	8
Više od 51 000 građanki/a uključeno u unapređenje kvalitete življenja u svojim lokalnim zajednicama.....	8
Dugoročne promjene na sedam projektnih područja u više od 200 lokalnih zajednica.....	9
Rezultat 2: Učinkovitiji rad organizacija civilnog društva	13
Oснаženo više od 200 udruga i inicijativa iz lokalne zajednice.....	13
11 partnera CroNGO programa postižu organizacijska i financijska poboljšanja..	14
Rezultat 3: Udruge imaju bolji pristup uslugama potpore	16
11 vodećih udruga poboljšalo kvalitetu i dostupnost svoje potpore manjim grupama.....	16
Više od 40 trenera/ica za upravljanje i rad u organizacijama civilnog društva unaprijedilo svoje stručne vještine.....	17
Objavljena 21 nova publikacija i materijali na hrvatskom jeziku.....	18
Rezultat 4: Povećana svijest javnosti o ulozi civilnog sektora u društvu	20
Više od 1 800 priča u medijima poboljšava sliku o civilnom sektoru u javnosti.....	20
Udruge se usredotočuju na kampanje za povećanje vidljivosti.....	22
Rezultat 5: Vlada i poslovni sektor sve češće prepoznaju udruge kao partnere	23
Civilni i poslovni sektor surađuju.....	23
Organizacije civilnog društva i vlasti razvijaju trajna partnerstva.....	25
Zaklade lokalne zajednice osnivaju se u tri grada.....	27
Sljedeća faza: Razvoj udruga u Hrvatskoj	28
Prilog I Učinkovito korištenje dobivenih financijskih sredstava	
Prilog II Popis financiranih projekata u okviru Programa malih financijskih potpora	
Prilog III Partneri za lokalne inicijative	
Prilog IV Programska postignuća Partnera za održivost nevladinog sektora	
Prilog V Mreže koje su poduprli Partneri za održivost nevladinog sektora	
Prilog VI Publikacije i materijali	

■ ■ ■ UVOD

Klub trudnica "Beba Eva" sakuplja potpise za peticiju kako bi potaknula splitsko rodilište da promijeni načelo o prisustvu očeva pri rođenju njihova djeteta

Aktivno civilno društvo koje čine održive udruge nužno je za djelotvorniju demokraciju, snažniju zaštitu ljudskih prava i odgovornije funkcioniranje vlasti. Zato je razvoj hrvatskog nevladinog sektora obećavajući pokazatelj budućnosti zemlje. Nevladine organizacije danas djeluju širom Hrvatske, u njihovom radu sudjeluje nekoliko tisuća građanki/a i bave se različitim problemima, od ljudskih prava do lokalnog gospodarskog razvoja i zaštite okoliša.

Civilni se sektor tijekom posljednjih deset godina susretao s nejednakim razvojem i neodrživošću. Građanski aktivizam bio je ograničen. Značajnu međunarodnu potporu donatora primalo je tek nekoliko udruga, posebno one koje su se bavile izgradnjom mira, ljudskim i ženskim pravima i djelovale u ratom razorenim područjima. Kao posljedica toga, pojavile su se značajne razlike u kapacitetima i javnoj vidljivosti između tog dijela civilnog sektora i udruga koje su bile usmjerene na druga programska područja i djelovale u drugim područjima Hrvatske. Ključni mehanizmi potpore udrugama, npr. kapaciteti upravljanja potporom, centri potpore i treneri/ice za upravljanje i rad u organizacijama civilnog društva tek su se počeli razvijati i uglavnom su ostali neformalni i često nedostupni organizacijama izvan velikih gradova. Medijski prikazi nekoliko skandala vezanih za civilni sektor naveli su javnost da postane sumnjičava prema djelovanju i uspjesima udruga. Nadalje, prije promjene vlasti 2000. godine, dužnosnici na lokalnoj i nacionalnoj razini nisu imali povjerenja i često su bili neprijateljski raspoloženi prema nevladinom sektoru. Zato su suradnja i partnerstvo između različitih sektora društva bili ograničeni.

Pregled CroNGO programa

U svrhu jačanja civilnog sektora da ostvari svoj potencijal i pridonese društvenom i gospodarskom razvoju Hrvatske, Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) financira šestogodišnji program pod nazivom Potpora hrvatskim nevladinim organizacijama (CroNGO) vrijedan 12,7 milijuna dolara. Cilj

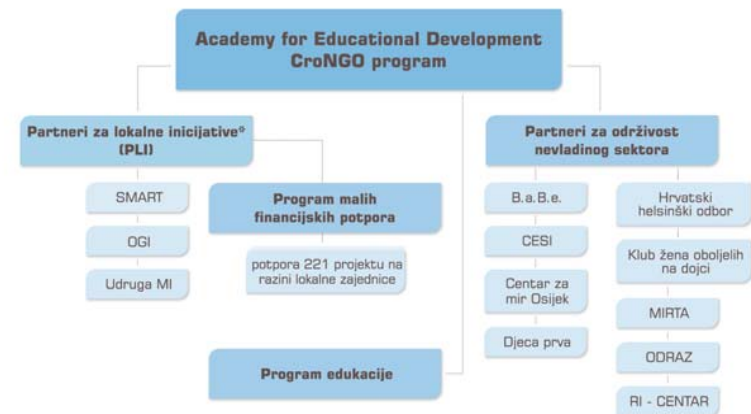

Centar za civilne inicijative (CCI) organizira aktivnosti za djecu u Petrinji

programa je ojačati nacionalne i lokalne udruge kroz raznoliku strukturu potpora, treninga i tehničke pomoći da bi mogle učinkovito pokrenuti velik broj građanki/a i predstaviti interese i probleme birača lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj vlasti. CroNGO program također uspostavlja partnerske odnose s nevladinim sektorom u svrhu razvijanja važnih sustava potpore i poticajnog okružja za njegovo djelovanje, povećanja vidljivosti civilnog sektora i usmjerenja na stratešku suradnju između vlade, poslovnog sektora i organizacija civilnog društva.

U prvoj fazi (2001.–2004.), CroNGO program sastojao se od četiri dijela:

- **Program malih financijskih potpora** pružao je financijske potpore u iznosu do 25.000 USD za 221 projekt udruga i lokalnih građanskih inicijativa širom Hrvatske na razini lokalne zajednice, s naglaskom na pokretanje građanki/a i uspostavljanje partnerskih odnosa s drugim dionicima u svrhu ispunjavanja važnih potreba zajednice.
- **Partneri za lokalne inicijative**, tri razvijene udruge koje djeluju kao regionalni centri potpore lokalnim udrugama i inicijativama i surađuju s AED-om na učinkovitoj provedbi Programa malih financijskih potpora u svim dijelovima Hrvatske.
- **Partneri za održivost nevladinog sektora**, devet udruga koje su primile financijske potpore do 100.000 USD tijekom dvije godine da bi pridonijele razvoju nevladinog sektora i osnažile manje udruge u području svojeg djelovanja te istodobno poboljšale svoje organizacijske kapacitete i osnovna programska područja.
- **Program edukacije**, koji je povećao upravljačke i programske sposobnosti udruga iz cijele Hrvatske, uveo mehanizme osiguranja kvalitete za hrvatske udruge i razvio vještine i znanja trenera/ica za upravljanje organizacijama civilnog društva.

Ovaj izvještaj analizira rezultate prve faze CroNGO programa.

Postignuća CroNGO programa

Ovaj izvještaj analizira rezultate prve faze CroNGO programa: građanke/i su osnaženi za pokretanje promjena, povećana je sposobnost udruga za učinkovitiji rad, organizacije civilnog društva imaju bolji pristup uslugama potpore, povećana je svijest javnosti o ulozi udruga u društvu i stvoren je temelj za partnerstva između vlade, poslovnog i civilnog sektora.

REZULTAT 1: Građanke/i osnažene/i za pokretanje promjena

- Više od 51 000 građanki/a aktivno uključeno u različite projekte čime je unaprijeđena kvaliteta življenja na lokalnoj razini u zajednicama diljem zemlje.
- Dugoročne promjene pokrenute u više od 200 zajednica širom zemlje u sedam ključnih područja: Uključivanje građanki/a u donošenje odluka, Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja, Učinkovita edukacija javnosti, Oživljavanje javnih prostora, Očuvanje kulturnog naslijeđa, Zaštita i uređenje okoliša i Dostupna socijalna i zdravstvena skrb.

Udruga HYPER iz Koprivnice osnovala je Centar za mlade.

REZULTAT 2: Učinkovitiji rad organizacija civilnog društva

- Više od 200 udruga i građanskih inicijativa koje djeluju na lokalnoj razini kroz izravnu stručnu pomoć CroNGO osoblja i partnera osnaženo za provedbu dugoročnih i učinkovitih programa.
- 11 vodećih hrvatskih udruga postale su organizacijski i financijski održivije zahvaljujući intenzivnoj potpori tijekom dvije godine u obliku pojedinačnog treninga i sveobuhvatne stručne pomoći AED-a.

REZULTAT 3: Udruge imaju bolji pristup osnovnim uslugama potpore

- 11 vodećih udruga poboljšalo je kvalitetu pružanja potpora manjim grupama širom zemlje pružajući informacije, stručnu pomoć, potporu kroz mreže, razmjenu iskustva i druge usluge.
- 3 udruge razvile su vještine dodjele potpora i sada imaju sposobnost provoditi programe dodjele financijskih potpora i pružiti pomoć drugim organizacijama civilnog društva, vladinim tijelima i poduzetnicima/cama koje zanima razvijanje ili poboljšanje programa dodjele potpora.
- Više od 40 trenera/ica za upravljanje i rad u organizacijama civilnog društva unaprijedilo je svoje stručne vještine sudjelovanjem u radionicama treniranja trenera/ica i potpisivanjem Etičkog kodeksa za trenere koji je razvio novoosnovani Trenerski forum. Taj je forum na dobrom putu da postane održivo tijelo usmjereno na stalan razvoj trenerskih vještina i profesionalizma, koje osigurava da udruge u cijeloj zemlji imaju pristup kvalitetnim trenerskim uslugama.
- Objavljena je 21 nova publikacija i materijali na hrvatskom jeziku o organizaciji udruga i razvoju sektora, uključujući osiguranje kvalitete organizacija civilnog društva, suradnju različitih sektora, volonterstvo, pisanje prijedloga projekta, rad s medijima, zaklade lokalne zajednice i društvena odgovornost poduzeća. Devet publikacija pruža dragocjene informacije i savjete organizacijama koje rade u specifičnim programskim područjima.

Priručnik Udruge MI o tome kako privući, motivirati i zadržati volontere

Udruga za promociju amaterskog sporta organizira sportske aktivnosti za osobe s tjelesnim i mentalnim poteškoćama.

REZULTAT 4: Povećana svijest javnosti o ulozi civilnog sektora u društvu

- 1.800 priča u medijima o Partnerima i primateljima financijskih potpora u okviru CroNGO programa poboljšale su sliku civilnog sektora u javnosti, pridonijeli njegovom prepoznavanju i poštovanju na lokalnoj i nacionalnoj razini.
- Udruge su poboljšale sposobnosti za povećanje vidljivosti svojeg rada i rada civilnog sektora kroz aktivnosti kao što su provođenje velikih kampanja, organiziranje dobro isplaniranih događanja i dijeljenje informativnog materijala.

REZULTAT 5: Vlada i poslovni sektor sve češće prepoznaju udruge kao partnere

- Civilni i poslovni sektor surađuju zahvaljujući aktivnostima CroNGO programa koje su potaknule poslovni sektor na pružanje potpore organizacijama civilnog društva.
- Udruge, lokalna samouprava i vlada na nacionalnoj razini razvijaju trajne odnose zahvaljujući značajnim pokušajima povećanja interakcije i vladine potpore organizacijama civilnog društva.
- Zaklade lokalne zajednice osnivaju se na tri lokacije širom zemlje kao učinkoviti modeli za udruživanje partnera iz različitih sektora u svrhu potpore inicijativama i razvoju lokalne zajednice.

REZULTAT 1: Građanke/i osnažene/i za pokretanje promjena

Na početku CroNGO programa, građanke/i nisu imali mnogo iskustva u aktivnom uključivanju u donošenje odluka ili razvoju svojih lokalnih zajednica. Nekoliko su desetljeća građanke/i Hrvatske živjeli u centraliziranim režimima koji su onemogućavali takvo djelovanje. Pritisak međunarodne zajednice i nova politika vlade koja je preuzela vlast 2000. godine počeli su mijenjati takvo ozračje 2001. godine. Program malih financijskih potpora pod temom "Što možemo učiniti za svoju zajednicu?" pojavio se u pravo vrijeme s ciljem pokretanja osoba svih dobi i svih društveno-ekonomskih slojeva širom zemlje da bi poduzeli korake za unapređenje kvalitete življenja u svojim zajednicama.

Više od 51 000 građanki/a uključeno u unapređenje kvalitete življenja u svojim lokalnim zajednicama

Program malih financijskih potpora podržao je 221 projekt unapređenja kvalitete življenja u 200 lokalnih zajednica, u kojima je ukupno sudjelovalo najmanje 51 000 građanki/a (vidi Prilog II za cijeli popis odobrenih malih financijskih potpora). Oko 80% projekata provedeno je izvan glavnih gradova i privuklo pozornost mnogih građanki/a i zajednica koji prije toga nisu imali iskustva u radu udruga ili građanskih inicijativa. U svakoj od 20 županija i Gradu Zagrebu, barem jedna udruga ili lokalna građanska inicijativa primila je financijsku potporu CroNGO programa.

Dugoročne promjene na sedam projektnih područja u više od 200 lokalnih zajednica

Male financijske potpore dodijeljene su u najvišem iznosu od 25.000 USD. Svaka lokalna zajednica dala je svoj doprinos provedbi projekta u iznosu najmanje 10% od dodijeljene CroNGO potpore. Doprinos zajednice bio je mnogo veći od očekivanog te je u prosjeku iznosio 69% odobrenog proračuna. Uz rješavanje najvažnijih potreba, cilj projekata bio je pokrenuti dugoročne promjene u zajednicama kroz razvoj suradnje i planiranje budućih aktivnosti. Potpore su obuhvaćale sedam projektnih područja: Uključivanje građanki/a u donošenje odluka, Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja, Učinkovita edukacija javnosti, Oživiljavanje javnih prostora, Očuvanje kulturnog naslijeđa, Zaštita i uređenje okoliša i Dostupna socijalna i zdravstvena skrb. Raznolikost financiranih projekata bio je jedan od pozitivnih aspekata Programa malih financijskih potpora. Građanke/i su zajedničkim radom otkrili što treba unaprijediti u njihovoj zajednici

¹ Od 221 projekta koji su financirani u Programu malih financijskih potpora, nekoliko njih može se uvrstiti u više programskih područja i više se puta odražavaju u tim brojkama.

Moć mladih

Mladi Pule uspješno su pokrenuli svoje vršnjake na aktivno djelovanje u svrhu poboljšanja kvalitete života u gradu. Zahvaljujući maloj financijskoj potpori u okviru CroNGO programa, lokalna udruga mladih ZUM (Organizacija za poticanje zapošljavanja i stručno usavršavanje mladih obrazovanih ljudi), osnovala je Gradsko vijeće mladih s ciljem zagovaranja prava i položaja mladih. Da bi proveli tu ideju u djelo, članovi/ice ZUM-a održali su prezentacije za više od 4 000 učenika i studenata, a oko 100 mladih aktivno se uključilo u organiziranje izbora za Vijeće u ožujku 2004. U izborima je sudjelovalo 1 500 mladih i izabralo 25 članova/ica Gradskog vijeća koje se sastalo, izabralo predsjednika i predstavilo program aktivnosti lokalnim vlastima. Do sada je novo Vijeće mladih uspjelo organizirati mrežu gradskih vijeća i ravnatelja škola koji zajedno rade na poboljšanju uvjeta rada u školama. Vijeće se uključilo i u organizaciju proslave Dana grada i u projekte uređenja zelenih površina. Vijeće je vidljivo u javnosti i ima veliku potporu građanki/a koji vjeruju da su ZUM i Vijeće nova snaga grada Pule.

Udruga "Novi svijet" iz Siska organizirala je tjedni program rasprava kako bi potaknula mlade da budu aktivniji u svojoj zajednici

Uključivanje građanki/a u donošenje odluka

U 19 projekata sudjelovali su građanke/i koji su zagovarali političke promjene na području zdravlja, pristupa informacijama i uslugama za mlade. Npr. Klub trudnica "Beba Eva" organizirao je medijsku kampanju, peticiju i javnu raspravu za promjene u Kliničkoj bolnici Split koje bi omogućile očevima da budu prisutni pri porodu svoje djece. Udruga je dobila potporu javnosti i javnih osoba, surađivala s odvjetnicima i zdravstvenim stručnjacima i iskoristila Internet za pokretanje

promjena koje su im bile važne. "Beba Eva" trenutno pokušava poboljšati uvjete na Klinici.

Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja

Četnaest projekata koji su dobili potporu CroNGO programa bilo je usmjereno na poučavanje novim vještinama ili promicanje gospodarskog razvoja poticanjem razvoja turizma, poljoprivrede ili malog i srednjeg poduzetništva. Udruga za zdrav život i zdravu prirodu "Trbuhovica" izgradila je poučno-rekreacijsku stazu na području Prezida u planinama u blizini granice sa Slovenijom. Turisti su već počeli posjećivati stazu, a zajednica razvija smještajne kapacitete i prateće usluge da bi privukla više turista.

Učinkovita edukacija javnosti

Da bi donosili pravilne odluke, građanke/i trebaju imati pristup pouzdanim informacijama. Kroz CroNGO program, 47 potpora pomoglo je udrugama ili građanskim inicijativama u provedbi informativnih kampanja na razini lokalne zajednice da bi utjecale na stavove javnosti i promjenu ponašanja oko različita pitanja, od recikliranja otpada i sprečavanja požara do negativnih učinaka zlouporabe droga i prava osoba s posebnim potrebama.

Stanari uče o svojim pravima

Informacija je moć. Udruga stanara - suvlasnika stambenih zgrada iz Rijeke uči građane i građanke o njihovim pravima i odgovornostima u svrhu poboljšanja uvjeta življenja. Npr. stanari jedne zgrade riješili su dugotrajan problem visokih računa za potrošnju vode. Kad su naučili kako istražiti problem, otkrili su da su zbog greške vodovoda plaćali vodu za dvije dodatne zgrade. Njihovi su se računi smanjili, a njihov je uspjeh motivirao druge da se uključe u Udrugu. Osim toga, gradske vlasti pozvale su Udrugu da pomogne u razvoju učinkovitijih oblika suradnje između stanara i gradskog poglavarstva

Volonteri Ekološkog društva "Zeleni Osijek" popravljaju krov Eko centra Zlatna Greda u istočnoj Slavoniji

Oživljavanje javnih prostora

Javni prostori imaju važnu ulogu u zajednici i služe kao prostor na kojem se građanke/i mogu sastajati, razgovarati, razmijenjivati informacije, učiti i slaviti. U mnogim zajednicama širom Hrvatske ti su prostori tijekom rata uništeni, a u siromašnijim zajednicama nikad nisu postojali. CroNGO program podržao je 87 projekata i pomogao građanima/kama da stvore nove ili poboljšaju postojeće javne prostore, uključujući društvene domove i igrališta. Centri za mlade posebno su sigurni i produktivni prostori gdje mladi mogu provoditi svoje slobodno vrijeme. Zahvaljujući CroNGO potpori jedan takav centar osnovala je udruga IKS u Petrinji koji danas djeluje uz potporu predanih volontera/ki, malih poduzetnika i lokalnih vlasti.

Očuvanje kulturnog naslijeđa

Tradicija i povijest imaju posebno značenje za lokalne zajednice, koje kroz običaje, narodne nošnje, glazbu i folklor često otkrivaju svoje kulturno naslijeđe i vrijednosti. Dvanaest

malih financijskih potpora dodijeljeno je lokalnim grupama koje se bave očuvanjem kulturnog naslijeđa. Na području Konavala, 150 volontera/ki bilo je uključeno u inicijativu Udruge mladih Konavle u kojoj je po prvi put dokumentirano više od 200 lokalnih arheoloških nalazišta i spomenika.

Zaštita i uređenje okoliša

Ekološka svijest tek se počinje razvijati u Hrvatskoj i sve više građanki/a shvaća ulogu koju zaštita okoliša ima u poboljšanju kvalitete življenja. Trideset i jedna financijska potpora dodijeljena je projektima zaštite okoliša, npr. projektima recikliranja i pravilnog odlaganja otpada, televizijskim emisijama o zaštiti okoliša i akcijama čišćenja. Dvije udruge iz istočne Slavonije - Udruga "Tuljan" i Centar za ekologiju i održivi razvoj - uključile su građane i građanke Osijeka i Vukovara u akcije uklanjanja ambrozije, biljke koja kod nekih ljudi uzrokuje ozbiljne alergijske reakcije, uključujući probleme s disanjem. Obje udruge privukle su pozornost medija koji su im pomogli da okupe više od 150 volontera/ki i uspostave kontakte s lokalnim vlastima.

PEGAZ iz Rijeke provodi terapijsko jahanje za djecu s invaliditetom

Dostupna socijalna i zdravstvena skrb

Šezdeset i jedan projekt pomogao je socijalno ugroženim građanima/kama i na taj način ublažio nedostatke rada ustanova socijalne i zdravstvene skrbi. Provedene aktivnosti uključivale su usluge za osobe s tjelesnim i mentalnim poteškoćama, starije osobe, mlade s problemima u ponašanju, etničke manjine i druge.

Uz pomoć financijske potpore CroNGO programa, Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida iz Varaždina organiziralo je usluge prijevoza invalidnih osoba. Tijekom prve godine uslugu je koristilo 832 građanke/a. Taj je projekt povećao svijest o potrebama invalidnih osoba u gradu Varaždinu i povećala se potpora udruzi. Udruzi su pristupili novi volonteri/ke i privukla je zanimanje gradskih i županijskih vlasti za buduću suradnju. Lokalne vlasti i poduzetnici/ce danas pomažu daljnje organiziranje usluge prijevoza.

■ ■ ■ REZULTAT 2: Učinkovitiji rad organizacija civilnog društva

[CroNGO program] naučio nas je kako se povezati s drugim udrugama i lokalnim vlastima...Pokazali ste nam da možemo sve što zamislimo.

**Julika Kočila,
Oaza 98, Selnica**

Kad je 2001. pokrenut CroNGO program, postojao je značajan raskorak u sposobnostima udruga i njihovom društvenom utjecaju. Nekoliko velikih organizacija, uglavnom u najvećim gradovima Hrvatske, primilo je veliku potporu donatora i bilo je u relativno dobroj financijskoj situaciji. Međutim, lokalne su udruge uglavnom bile male i borile se za preživljavanje. Zato je Program edukacije bio prilagođen udrugama u različitim fazama razvoja i zrelosti. Pomogli smo velikim organizacijama na nacionalnoj razini da osiguraju svoju održivost i surađivali s manjim udrugama na povećanju njihovog utjecaja na lokalnoj razini, razvoju profesionalizma i razvoju vještina za poticanje promjena.

Oснаženo više od 200 udruga i inicijativa iz lokalne zajednice

Izgradnja kapaciteta bila je uključena u sve dijelove programa. 215 primatelja malih financijskih potpora dobili su individualnu stručnu pomoć i sudjelovali u treningu, tromjesečnim susretima primatelja i posjetima u okviru praćenja provedbe projekta od strane osoblja CroNGO programa i partnerskih organizacija. Namjera nije bila samo poboljšati provedbu projekata, nego i osnažiti upravljačke i organizacijske sposobnosti primatelja. Primatelji potpora izvjestili su o poboljšanjima u vještinama pisanja projektnih prijedloga, planiranju, pisanju izvještaja, financijskom

"Sve aktivnosti stručne pomoći strukturirane su da bi primatelji malih financijskih potpora razvili sposobnosti potrebne za provedbu projekata financiranih uz potporu CroNGO-a i poboljšali svoj rad."

Organizacija za građanske inicijative - OGI, Osijek

upravljanju, suradnji s medijima, lokalnim vlastima i pokretanju zajednice. Npr. voditelj jedne udruge istaknuo je da je mala financijska potpora koju je organizacija primila bila prva koja je zahtijevala praćenje provedbe projektnih aktivnosti što je bila prilika za učenje i poticaj za organiziranje dokumentacije i arhive.

AED-ovo osoblje u razgovoru o organizacijskom razvoju s Centrom za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek

11 partnera CroNGO programa postižu organizacijska i financijska poboljšanja

Jedanaest udruga² izabrano je za Partnere za održivost nevladinog sektora i Partnere za lokalne inicijative (vidi Prilog III za popis i opis Partnera za lokalne inicijative i Prilog IV za cijeli popis i opis Partnera za održivost nevladinog sektora). CroNGO program ponudio im je intenzivnu stručnu pomoć u organizacijskom razvoju. Udruge su primijenile Upitnik za procjenu organizacijskih sposobnosti razvijen u okviru CroNGO programa koji je omogućio svakoj udruzi

da istraži svoj rad i procjeni svoje prednosti i slabosti. Na temelju tih samoprocjena napravljeni su dvogodišnji planovi treninga i razvoja. Planovi su bili fleksibilni i s vremenom su potaknuli promjene i omogućili udrugama da odaberu trening koji im je najpotrebniji. Osim toga, grupni treninzi usmjerili su se na tri područja koja je većina udruga odredila kao prioritete: praćenje i evaluacija, suradnja s medijima i organizacija volontera/ki.

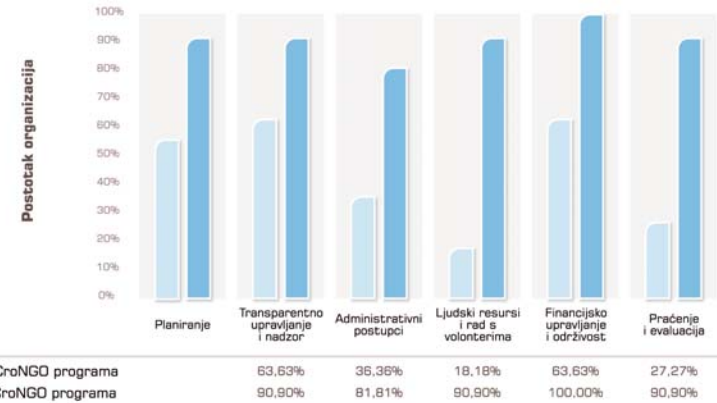
Kako smo ovdje prikazali, 11 udruga poboljšalo je svoj rad nakon što su provele trening i primile stručnu pomoć CroNGO programa. Na početku programa samo nekoliko udruga pratilo je i vrednovalo svoj rad. Tri godine poslije, postupak praćenja i vrednovanja uvele su sve udruge, a do kraja programa razvile su i sustave financijskog upravljanja.

“Uvijek smo posvećivali mnogo pozornosti organizacijskom razvoju, ali uz pomoć Plana treninga i razvoja dobili smo sredstva i strukturirali razvoj... Nakon što smo se dogovorili oko glavnih područja, odredili smo strukturu i rokove što je omogućilo organizacijske promjene.”

Branka Kaselj, izvršna direktorica, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek

² Ovdje nismo uključili RI-CENTAR koji je dobio potporu kao Partner za održivost. Usprkos uspješnom radu i očitoj napretku u jačanju sustava upravljanja tijekom projekta, nedavni nalazi o financijskoj prijevarami u toj udruzi dovele su u pitanje nastavak njezinog rada.

Povećane organizacijske sposobnosti 11 partnerskih organizacija

Područja organizacijskog razvoja

■ ■ ■ REZULTAT 3: Udruge imaju bolji pristup uslugama potpore

Odjel za lokalnu upravu i samoupravu Grada Rijeke razvija transparentne sustave dodjele financijskih potpora uz pomoć SMART-a

“Kao Partner za lokalne inicijative u Dalmaciji, pružali smo informacije o mogućnostima financiranja malim i izoliranim lokalnim zajednicama. Bez naše pomoći, one ne bi uspjele dobiti te informacije i napisati prijedloge projekata. Iz našeg iskustva, lokalne udruge, ustanove i vlasti bolje reagiraju kad imaju lokalni izvor informacija koji im pruža pomoć, nego kad moraju kontaktirati organizaciju čije je sjedište u glavnom gradu.”

Udruga MI, Split

Na kraju prethodnog USAID-ovog Programa razvoja neprofitnih organizacija (1998.–2001.) koji je proveo AED, tri centra potpore udrugama i 17 trenera/ica za upravljanje i rad u organizacijama civilnog društva tek su započeli pružati potporu hrvatskom civilnom sektoru. U prvoj fazi, CroNGO program uključivao je daljnji razvoj centara potpore, razvoj lokalnih udruga koje provode aktivnosti edukacije te izdavanje raznih publikacija na hrvatskom jeziku. Uz to, započeo je razvoj hrvatskih udruga u području dodjele financijskih potpora.

11 vodećih udruga poboljšalo kvalitetu i dostupnost svoje potpore manjim grupama

CroNGO program želio je poboljšati sposobnosti svojih partnerskih udruga da bi one mogle pomoći manjim grupama. Tri Partnera za lokalne inicijative postali su mjesta za razmjenu podataka i centri potpore za udruge u njihovoj regiji. Uz potporu CroNGO programa, Partneri za lokalne inicijative povećali su svoje unutarnje organizacijske sposobnosti i proširili djelovanje na gradove i mjesta na području njihove regije. Također, stekli su vještine potrebne za provedbu svih faza uspješnog postupka dodjele financijskih potpora i postali prve udruge u zemlji s takvim sposobnostima. Zahvaljujući tome, Partneri za lokalne inicijative postali su zanimljivi lokalnim vlastima i poduzetnicima/ama kojima treba pomoć u izradi programa dodjele financijskih potpora. Npr. OGI surađuje s lokalnim vlastima u Slatini, Donjem Miholjcu i Belišću, a SMART pomaže gradu Rijeci i Labinu u Istri u kreiranju transparentnih postupaka dodjele financijskih potpora.

Hrvatski treneri/ce na radionici o procjeni potreba lokalne zajednice

Osim toga, CroNGO program pružio je potporu Partnerima za održivost nevladinog sektora da bi poboljšali svoje usluge potpore malim udrugama i istodobno povećali svoje sposobnosti razvijanja programa i upravljanja. Ta potpora smanjuje raskorak između snažnijih i manje razvijenih udruga širom zemlje. Partneri za održivost nevladinog sektora pružili su potporu više od 150 manjih udruga i inicijativa u područjima prava djece, razvoja zajednice, zdravlja, ljudskih prava, socijalne skrbi, izgradnje mira i ženskih prava. Npr. kroz niz radionica, MiRTa je trenirala 11 malih i tek osnovanih udruga koje se bave pružanjem usluga iz područja socijalne skrbi na temu razvoja suradnje s lokalnim vlastima. MiRTa je provodila praćenje projektnih aktivnosti u razdobljima između radionica kroz posjete udrugama i pružanje stručne pomoći. Svi Partneri bili su uključeni u osnaživanje i stvaranje mreža za razmjenu informacija i iskustava te razvijanje zajedničkih platformi za javno zagovaranje. Udruga B.a.B.e. pružila je stručnu pomoć 40 organizacija koje su dio Ženske mreže Hrvatske i pomogla u osnivanju četiri nove ženske grupe (vidi Prilog VI za cijeli popis Mreža).

Više od 40 trenera/ica za upravljanje i rad u organizacijama civilnog društva unaprijedilo svoje stručne vještine

CroNGO program nadovezuje se na prethodni AED-ov Program razvoja neprofitnih organizacija tijekom kojeg je povećan broj i unaprijeđene vještine lokalnih trenerskih stručnjaka. Dostupnost visokokvalitetnog treninga u zemlji i na hrvatskom jeziku ima jasne prednosti, umjesto oslanjanja na trenera/icu iz inozemstva koji najvjerojatnije ne govori hrvatski i ne poznaje uvjete djelovanja hrvatskih udruga.

Godine 2002. i 2003. održano je 5 radionica za trenere/ice. Procjena potreba ukazala je da udruge nemaju dovoljno znanja o temama kao što su npr. praćenje i evaluacija ili su treneri/ice uočili povećan interes za neka područja kao što je društvena odgovornost poduzeća. Tri četvrtine od 41 trenera i trenerica koji su sudjelovali u radionicama istaknuli su da su stekli nove vještine i da stečena znanja primjenjuju u radu. Npr. sudionica radionice o društvenoj odgovornosti poduzeća izjavila je da sada može voditi trening o toj temi za tvrtke i udruge i da koristi taj sadržaj u treningu o prikupljanju sredstava i drugim treninzima.

Teme radionica

Utvrdjivanje potreba u zajednici

Praćenje i vrednovanje

Društvena odgovornost poduzeća

Upravljanje ljudskim resursima i volonterima u udrugama

Napredna trenerska metodologija

Osim toga, CroNGO program pomogao je u osnivanju Trenerskog foruma nakon što je istraživanjem otkrivena potreba za neutralnim tijelom koje bi omogućilo trenerima/cama za upravljanje i rad u organizacijama civilnog društva da razmjenjuju vještine i iskustvo i poboljšaju svoje sposobnosti. Uz pomoć Forum, razvijen je prvi Etički kodeks trenera u Hrvatskoj, koji je potpisalo više od 40 trenera i trenerica. Kodeks uključuje standarde vezane uz transparentnost, odnose s klijentima, profesionalizam, sukob interesa i honorare za usluge te postao model za trenere/ice na području zemalja bivše Jugoslavije. Ta je dokument prvi korak prema profesionalizaciji hrvatskih trenera/ica, a činjenica da su ga mnogi već potpisali pokazuje zanimanje i potrebu trenerske zajednice da učinkovitije strukturira i poveća kvalitetu svojih usluga. Očekujemo da će Etički kodeks pokrenuti promjene u budućnosti, npr. uvođenje certifikata koji potvrđuju da treneri/ice nude visokokvalitetnu i dosljednu uslugu.

Treneri/ice su preuzeli odgovornost za Forum, koji je postao održiv, ima koordinirajuće tijelo i planira se službeno registrirati u prvoj polovici 2005. Radne skupine pripremaju obrasce ugovora i strukture honorara te planove za mentoriranje, superviziju i međusobno prenošenje znanja.

"Trenerski forum nudi brojne mogućnosti za trenere/ice i civilni sektor i promicanje hrvatskih trenera/ica i njihovog profesionalizma u Hrvatskoj i inozemstvu. U Hrvatskoj se može uočiti nedostatak sustavnog pristupa edukaciji i sustavnog ulaganja u trenere/ice. Trenerski forum može umanjiti taj nedostatak daljnjim razvijanjem trenerskog potencijala i postati izuzetno kvalitetan izvor potpore za profesionalan razvoj trenera/ica i poučavanje novih trenera/ica."

**Suzana Paklar, trenerica i konzultantica,
članica koordinirajućeg tijela Trenerskog foruma**

Objavljena 21 nova publikacija i materijali na hrvatskom jeziku

AED i udruge koje podupire objavili su 21 publikaciju i druge materijale na hrvatskom jeziku namijenjene razvoju udruga (vidi Prilog V s cijelim popisom). Dvanaest od njih posvećeno je pitanjima upravljanja s kojima se susreću sve udruge, npr. osiguranje kvalitete usluga, suradnja s drugim sektorima i odnosi s medijima. Ostalih devet vezano je za specifična programska područja kao što su izgradnja mira i nenasilje, žene i vođenje, rad sa socijalno ugroženom djecom i komunikacija sa slijepim i gluhim osobama.

Sustav osiguranje kvalitete udruga

CroNGO je razvio i testirao prvi hrvatski Sustav osiguranja kvalitete za udruge u suradnji s radnom skupinom od 6 hrvatskih udruga i organizacijom Charities Evaluation Services iz Velike Britanije. Taj sustav omogućuje udrugama provedbu organizacijske samoprocjene i redovito uvođenje unutarnjeg poboljšanja u 12 područja upravljanja bez trošenja novca na vanjske stručnjake.

Sustav uključuje različite standarde za različite razine organizacijskih sposobnosti, pa ga mogu koristiti i male udruge, novoosnovane organizacije i veće iskusne grupe.

Postupak razvijanja sustava osiguranja kvalitete trajao je dvije godine, a započeo je treningom za 6 članova/ica radne skupine, koji su zatim proveli pilot program u kojem su sudjelovale 22 udruge širom zemlje. Taj pristup osigurava da će sustav biti prilagođen korisnicima i odražava okruženje u kojem hrvatske udruge djeluju. Tijekom promicanja sustava osiguranja kvalitete širom Hrvatske, reakcije su bile izuzetno pozitivne. Radna skupina razvija planove za upotrebu sustava u budućnosti.

■ ■ ■ REZULTAT 4: Povećana svijest javnosti o ulozi civilnog sektora u društvu

FADE IN podiže javnu svijest o udrugama kratkim reportažama na televiziji

Svijest javnosti i pozitivna slika o nevladinom sektoru važne su da bi udruge dobile potporu šire javnosti i drugih sektora društva. Tijekom 1990-ih javnost je često izražavala sumnjičav stav prema organizacijama civilnog društva ili nije imala dovoljno razumijevanja za njihov rad. Promjene su se počele događati u vrijeme početka CroNGO programa u prosincu 2001. kao rezultat nove i tolerantnije vlade i pozitivnijeg medijskog izvještavanja. Međutim, potrebno je mnogo truda za poboljšanje slike o sektoru.

Da bi pridonijeli tim nastojanjima, primatelji financijskih potpora CroNGO programa trebali su uključiti planove o vidljivosti u javnosti u svoje projekte i redovito izvještavati o medijskim prikazima svojeg rada i aktivnostima za poboljšanje slike u javnosti. Budući da mnogi nisu imali iskustva u suradnji s medijima, a mediji nisu uvijek bili susretljivi, CroNGO tim i partnerske organizacije educirali su organizacije i ponudili im pomoć. Osim toga, u suradnji s udrugom GONG, AED je tiskao i podijelio publikaciju o sustavnom pristupu udruga lokalnim medijima. CroNGO je također organizirao radionicu o uspješnoj suradnji s medijima za partnerske organizacije da bi im pomogao da uspješnije komuniciraju s medijima i privuku pozornost različitih medija. Kao rezultat toga, većina primatelja potpore lako je dobila pozitivne medijske prikaze.

Više od 1 800 priča u medijima poboljšava sliku o civilnom sektoru u javnosti

Kroz CroNGO program udruge su razvile vještine potrebne za povećanje svijesti javnosti o njihovom radu i problemima kojima se bave. U većini slučajeva, povećana vidljivost i svijest o aktivnostima udruga omogućila im je pristup dotad nedostupnim resursima. Udruga SAN senzibilizirala je 17 000 građana i građanki Požege o negativnim učincima zlorabice droge kroz

tiskanje i dijeljenje informativnih materijala, radio emisije i javne aktivnosti, npr. štand na glavnom trgu u Požegi. Ta je vidljivost potaknula zanimanje novih volontera/ki i intenzivnije konzultacije ovisnika, rizičnih osoba i članova obitelji sa savjetodavnom službom udruge. Osim toga, lokalna samouprava koja dotad nije pružala potporu udruzi, promijenila je mišljenje i danas daju udruzi godišnju financijsku potporu iz gradskog proračuna.

Druge organizacije širom zemlje također su poboljšale svoju sliku na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Osim iznimno dobre medijske popraćenosti, udruge koje je financirao CroNGO program tiskale su i podijelile više od 160 publikacija, uključujući knjige, priručnike, brošure, letke, biltene i postere da bi dodatno povećale svoju vidljivost.

Prilozi u medijima privlače volontere/ke i podržavatelje/ice

Udruga "Krila" iz Zagreba provodi aktivnosti terapijskog jahanja za više od 100 osoba s posebnim potrebama, što dovodi do poboljšanja njihovog tjelesnog i psihološkog stanja. Tijekom desetomjesečnog projekta kojeg je financirao CroNGO program, «Krila» su dobila medijsku pozornost s 20 reportaža na radiju i još 19 u tiskanim medijima. Voditeljica udruge Tatjana Varga uočila je u tim nastojanjima konkretne koristi: "Nakon svakog pojavljivanja u medijima, priključili bi nam se novi volonteri/ke. Nismo morali objašnjavati tko smo ili što radimo jer su već znali. Osim uključivanja novih volontera/ki u rad udruge, naša glavna motivacija za pojavljivanje u medijima bila je iskazati zahvalnost volonterima/kama i podići svijest o osobama s invaliditetom. Nadalje, na taj smo način utjecali na lokalne vlasti da nam pruže potporu za rad." Medijski uspjeh bio je jedan od razloga dolaska 76 novih volontera/ki u udrugu i dobivanja značajne potpore lokalnih poduzetnika/ca i ustanova.

Primatelji financijskih potpora i partnerske organizacije dobili su više od 1.800 medijskih prikaza u lokalnim i nacionalnim medijima. Ta se povećana prisutnost isplatila. Istraživanja provedena 2002. i 2004. godine³ pokazala su 10-postotno povećanje broja ljudi koji su čuli za pojam udruge – od 57% 2002. do 67% 2004. godine. Nadalje, stalno raste broj građanki/a koji pokazuju zanimanje za aktivan rad na različitim društvenim problemima: od 11% ispitanika 2002. do 51% ispitanika 2004. koji se zanimaju za probleme zaštite okoliša, od 41% do 58% ispitanika koji se zanimaju za ljudska prava, od 9% do 41% za pitanja borbe protiv korupcije i od 3% do 33% ispitanika koji se žele baviti problemima prava potrošača.

³ Istraživanje koje je u sklopu kampanje GRAK proveo Puls u proljeće 2002. godine na slučajnom uzorku od 800 ispitanika starijih od 18 godina i opet u srpnju 2004. na slučajnom uzorku od 600 ispitanika starijih od 18 godina.

Plakat za obilježavanje dana "Građani imaju pravo znati"

Udruge se usredotočuju na kampanje za povećanje vidljivosti

Vidljivost sektora u cjelini i razumijevanje njegove uloge jednako je važno kao i povećanje vidljivosti pojedinačnih udruga. CroNGO program utjecao je na povećanje vidljivosti cijelog sektora pružanjem potpore velikim kampanjama, posebnim događajima i prisutnosti u popularnim nacionalnim televizijskim emisijama. Udruge su također vodile visokoprotivirane nacionalne kampanje za zakonodavne promjene, koje su omogućile javnosti da ih prepozna kao legitimne i ozbiljne društvene čimbenike. Poznata kampanja koalicije 16 organizacija pod vodstvom Hrvatskog helsinškog odbora (HHO) uspješno je zagovarala donošenje Zakona o pravu na pristup informacija u Hrvatskom saboru u listopadu 2003. Nakon donošenja zakona, HHO je primijetio nedostatke u njegovoj provedbi. Kao rezultat toga, koalicija 28 organizacija pokrenula je dodatnu kampanju da bi podigla svijest javnosti o Zakonu. Koalicijski partneri poslali su tijelima lokalne i nacionalne vlasti pismene zahtjeve i upitnike za procjenu novog zakona i njegove provedbe. Javno su predstavili rezultate istraživanja 28. rujna 2004. godine, na Međunarodni dan "Građani imaju pravo znati." Svi glavni mediji pratili su kampanju, koja je dodatno informirala građane i građanke o njihovom pravu na pristup javnim informacijama.

Građanski aktivizam u Hrvatskoj

B.a.B.e. i CESI, dva Partnera za održivost nevladnog sektora, organizirali su zajedničku kampanju za poboljšanje slike javnosti o civilnom društvu. Grupa za planiranje u kojoj su sudjelovale još četiri udruge, usmjerila je kampanju na poticanje građanki/a da se uključe u borbu protiv društvenih nepravdi. Kampanja GRAK (kratica za građanski aktivizam) provodila se tijekom posljednja dva tjedna svibnja 2004. i uključivala je različite javne aktivnosti širom Hrvatske, npr. radijsku promidžbu, ulična događanja u većim gradovima te dijeljenje promotivnih materijala kao što su kartonski megafoni, majice, šalice i leci. Više od 40 organizacija iz cijele Hrvatske sudjelovalo je u kampanji te planiraju surađivati na daljnjim kampanjama posvećenima drugim temama, npr. borbi protiv korupcije i poreznim olakšicama za udruge.

REZULTAT 5: Vlada i poslovni sektor sve češće prepoznaju udruge kao partnere

Predstavljanje AED-ovog Izvješćaja o društvenoj odgovornosti poduzeća u Gospodarskoj komori

Suradnja i potpora drugih sektora društva uključujući lokalne vlasti i poslovni sektor, može pomoći hrvatskim udrugama da povećaju svoju djelotvornost i održivost te dobiju istaknutiju ulogu u razvoju demokracije i društva aktivnih građanki/a. Ta suradnja i potpora predstavlja neophodan izvor sredstava, volontera/ki, donacija, zajedničkog rada i dobre volje za hrvatske udruge te pruža vjerodostojnost, dragocjene partnere, potencijalne ljudske i financijske resurse.

U početku CroNGO programa 2001., udruge su rijetko surađivale s lokalnim i nacionalnim vlastima i poduzetnicima/cama i nisu od njih dobivale dovoljno potpore. CroNGO program aktivno je potaknuo suradnju između udruga, vlade i poslovnog sektora u svrhu izgradnje poticajnog okružja za stabilan razvoj i pozitivan ugled udruga. Potpore u sklopu CroNGO programa potaknule su suradnju i partnerstva između udruga i drugih sektora zahtijevajući da financirani projekti sadrže partnerske aktivnosti ili odnose s tijelima lokalne ili nacionalne vlasti i poduzetnicima/cama. AED i partnerske organizacije aktivno su pomagali primateljima financijskih potpora u razvijanju takvih odnosa te povremeno organizirali sastanke različitih strana da bi potaknuli buduću suradnju.

Civilni i poslovni sektor surađuju

Isplatila su se nastojanja AED-a i primatelja financijskih potpora da aktivnije i strateški uključe poslovni sektor u rad udruga. Npr., od 221 projekta malih financijskih potpora, 166 ili 75% projekata dobilo je neki oblik potpore od poslovnog sektora, uglavnom u robi i uslugama. Njih 68 osiguralo je daljnju potporu poduzetnika/ca i nakon provedbe CroNGO programa.

Pomoć poslovnog sektora

Filmski festival u Taboru organizirala je Građanska organizacija za kulturu "Gokul" i jedna je od novijih godišnjih turističkih atrakcija u Zagorju. Više od 1.000 osoba posjetilo je filmski festival 2003. i 2004. godine. Zbog svoje

potencijala za promicanje turizma i gospodarskog razvoja u tom području, festival je dobio potporu lokalnih i županijskih vlasti i turističkih ureda. Osim toga, 16 lokalnih tvrtki odigralo je važnu ulogu u uspjehu festivala pružanjem financijske potpore, beslatnog smještaja za neke posjetitelje festivala i donaciju u hrani, pićima i drugim proizvodima. Budući da su prepoznali važnost tog događaja za zajednicu, lokalni poduzetnici nastaviti će podupirati festival i ubuduće.

Da bi proširio partnerstvo između udruga i poslovnog sektora CroNGO program radio je na podizanju svijesti i promicanju ideje društvene odgovornosti poduzeća u Hrvatskoj. U suradnji s Međunarodnim forumom poslovnih lidera "Prince of Wales" iz Velike Britanije i MAP Savjetovanjem iz Hrvatske, AED je proveo istraživanje i napravio izvještaj o uspješnim praksama društvene odgovornosti poduzeća u Hrvatskoj. Poslovni sektor i predstavnici/e vodećih udruga nazvali su taj dokument, prvi takve vrste u Hrvatskoj, "povijesnim" na njegovom predstavljanju u zagrebačkoj podružnici Hrvatske gospodarske komore u ožujku 2004. Izvještaj je bio široko podijeljen, a na njega su pozitivno reagirali predstavnici/e svih sektora te je utjecao na povećanje pozornosti o društvenoj odgovornosti poduzeća. AED i MAP Savjetovanja imali su važnu ulogu u promicanju te problematike u Hrvatskoj, a tvrtke su počele primjenjivati rezultate istraživanja. INA, najveća hrvatska tvrtka za proizvodnju nafte i plina, intervjuirana je u sklopu istraživanja društvene odgovornosti poduzeća, nakon čega je odlučila napraviti vlastiti izvještaj o društvenoj odgovornosti uz pomoć MAP Savjetovanja, što je do sada učinilo vrlo malo hrvatskih tvrtki. To je nadahnulo INA-u da razmisli o uvođenju odjela društvene odgovornosti poduzeća u tvrtku.

Uz istraživanje, AED je poticao mogućnosti suradnje poslovnog sektora i udruga na razvijanju metoda i mehanizama suradnje. U suradnji s IBLF-om i u organizaciji Programa obuke World Learninga, udruge i predstavnici/e tvrtki sudjelovali su na edukaciji za istraživanje društvene odgovornosti poduzeća u Mađarskoj i treningu o međusektorskom partnerstvu na Brijunima. Nakon što su predstavnici/e Udruge MI, jednog od Partnera za lokalne inicijative u okviru CroNGO programa i građevinske tvrtke Dalmacijacement sudjelovali na zajedničkoj edukaciji, Dalmacijacement je zatražila od Udruge MI pomoć u uspostavljanju

veza s lokalnim udrugama. Udruga MI povezala je tvrtku s udrugom «Lastavica», koja uključuje mlade iz ustanova socijalne skrbi u zajednicu. Dalmacijacement je kupila prijeko potreban stan koji će služiti kao privremeni smještaj za mlade. Udruga MI i Dalmacijacement sada planiraju zajedničke obrazovne aktivnosti. Udruga MI pružit će zaposlenicima/cama Dalmacijacementa edukaciju o roditeljstvu i drugim temama, a Dalmacijacement poučit će Udrugu MI kako da učinkovitije predstavi svoj rad javnosti i poslovnom sektoru. Taj odnos pretvara se u istinski dinamično međusektorsko partnerstvo.

Ulaganje u partnerstvo

Komentirajući novoosnovano partnerstvo između Zagrebačke banke i svoje udruge, Mira Katalenić, voditeljica Hrvatske udruge za školovanje pasa vodiča i mobilitet izjavila je: "Ponosni smo i počašćeni što smo priznati u društvu i pozvani na partnerstvo s poslovnim sektorom." To je partnerstvo uspostavljeno

kao izravan rezultat treninga o međusektorskom partnerstvu u svibnju 2004. godine, na kojem su ZaBa i Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča naučili više jedno o drugome. ZaBa i udruga potpisali su sporazum o partnerstvu kojim je utvrđena pomoć koju će ZaBa pružiti udruzi u kampanji za prikupljanje 4 milijuna kuna za Centar za obuku pasa vodiča. Dodijeljena sredstva odgovarati će iznosu vladinog doprinosa za ostvarivanje vizije udruge. Da bi prikupili sredstva, udruga i ZaBa organizirali su dva koncerta, a uplatnice za donacije i posteri dijelili su se u svim poslovnicama Zagrebačke banke. Prvi koncert u listopadu 2004. godine prikupio je oko 200.000 kuna. Banka je također pomogla u uspostavljanju suradnje Udruge s Kaptol Centrom, prodajnim centrom i dijelom grupe Zagrebačke banke gdje će se organizirati još jedno prikupljanje sredstava. Udruga će dobiti dodatna sredstva kroz novi ZaBin program, kojim se ZaBa obvezala da će svakoj donaciji udrugama koju njezini zaposlenici/e pojedinačno uplate pridodati jednak iznos. Partnerstvo s udrugom uklapa se u poslovnu strategiju Zagrebačke banke koja uključuje uspostavljanje partnerstava unutar zajednice u svrhu ispunjavanja najvažnijih potreba.

Organizacije civilnog društva i vlasti razvijaju trajna partnerstva

Priznanje i potpora vlasti nevladinom sektoru omogućuje veću vjerodostojnost rada udruga i pristup sredstvima te značajniji učinak i društveni utjecaj. Udruge također imaju koristi od suradnje s lokalnim ustanovama kao što su škole, bolnice, muzeji, turistički uredi i zavodi za zapošljavanje. Aktivnosti u okviru CroNGO programa dovele su do povećanog razumijevanja, uključivanja predstavnika/ca različitih sektora u aktivnosti udruga i suradnje vlasti i ustanova s udrugama širom zemlje.

Tijekom posljednje dvije godine, Partner za održivost sektora RI-CENTAR razvija Povelju o suradnji Grada Rijeke i nevladinog sektora koja definira suradnju udruga i lokalne vlasti te omogućuje jasan postupak dodjele financijskih potpora za sve gradske odjele. Povelja se pripremala tijekom brojnih rasprava i sastanaka s udrugama i gradskim dužnosnicima te na tri sastanka lokalnih udruga. RI-CENTAR je istodobno intenzivno lobirao usvajanje Povelje od strane Grada. Udruge su usvojile Povelju na sastanku održanom u svibnju 2004., a isto je učinio i Grad Rijeka oko 6 mjeseci poslije.

"Klub žena Dvor» presudan je za razvoj civilnog društva u Dvoru. Ima vjerodostojnost i zadobio je povjerenje lokalne zajednice povezujući mještane. Ta je udruga danas naš ključni partner u odgovaranju na potrebe Dvora i okolice."

Milica Ljubičić Kepčija, pročelnica Ureda za društvene djelatnosti, Dvor

Primatelji financijskih potpora dobili su financijske potpore u robi i uslugama od lokalnih i nacionalnih vlasti. 186 projekata podržanih malim financijskim potporama ili 84% od 221 projekata primilo je potporu lokalnih vlasti za određeni dio provedbe CroNGO projekta, a 134 projekta (61%) dobilo je potporu lokalnih vlasti za nastavak aktivnosti. Npr. zahvaljujući maloj financijskoj potpori CroNGO programa, žene i djeca žrtve obiteljskog nasilja imaju obnovljeno i opremljeno sklonište u Bjelovaru. Grad je bjelovarskoj Udruzi invalida dao stalan prostor za sklonište i pokrivat će troškove režija i održavanja zgrade u budućnosti. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi plaćat će mjesečne troškove za neke stanare skloništa, a dodatnu financijsku potporu pružit će Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

"Prepoznamo vrijednost projekata financiranih kroz CroNGO program jer svi nastoje odgovoriti na konkretne potrebe naše zajednice. Tijekom posljednje dvije godine naučili smo da nam lokalne udruge mogu pomoći da primjerenije odgovorimo na potrebe naše zajednice."

Dalibor Rohlik, zamjenik gradonačelnika, Daruvar

Promotivni materijali za osnivanje zaklade lokalne zajednice u Osijeku

Zaklade lokalne zajednice osnivaju se u tri grada

Zaklade lokalne zajednice sve su popularniji model razvoja zajednice i filantropije u cijelom svijetu i jedinstvena su metoda suradnje između različitih sektora. Međutim, taj je pojam u Hrvatskoj nedovoljno poznat i razvijen. Kao dio važne inicijative za stvaranje dugoročnih i održivih izvora potpore projektima u lokalnoj zajednici i građanskom aktivizmu, tri Partnera za održivost nevladinog sektora izgradila su temelje za razvijanje prvih zaklada lokalne zajednice u Hrvatskoj. U okviru projekata financiranih CroNGO programom, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava u Osijeku, ODRAZ iz Zagreba i RI-CENTAR iz Rijeke intenzivno su promicali ideju zaklada lokalne zajednice u Osijeku, Hvaru i Rijeci i proveli zajedničku studiju izvodljivosti u tim područjima. Kao značajan prvi korak prema utemeljenju zaklada, osnovani su Savjetodavni odbori koji su se sastojali od predstavnika/ca važnih dionika iz svake zajednice - lokalnih vlasti, poslovnog sektora, medija, udruga i drugih ustanova.

■ ■ ■ SLJEDEĆA FAZA: Razvoj udruga u Hrvatskoj

Tijekom posljednje tri godine, hrvatske udruge postigle su napredak u uključivanju i poticanju građanki/a na aktivno djelovanje i razvoju demokracije u zemlji. Međutim i dalje je potrebno raditi na unapređenju organizacijskih i financijskih sposobnosti sektora. U tu svrhu, USAID je odobrio financiranje nastavka CroNGO programa koji će AED provesti do kraja ljeta 2007.

Nastavak CroNGO programa sastoji se od četiri dijela:

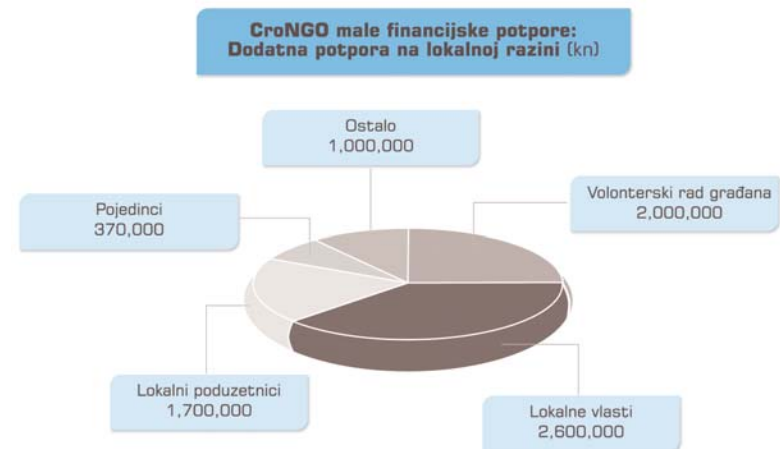
- **Program suradnje i razvoja zajednice** provodit će se u suradnji s tri Regionalna partnera (bivši Partneri za lokalne inicijative) i dodijelivat će financijske potpore udrugama i građanskim inicijativama na razini lokalne zajednice za provedbu projekata gospodarskog razvoja, promicanja turizma, i boljeg korištenja javnih prostora.
- **Program razvoja sektora** radit će na povećanju sposobnosti organizacija civilnog društva za javno zagovaranje i financijsku održivost, organizacijskih sposobnosti i umrežavanja istodobno promičući volonterstvo i vidljivost civilnog sektora u društvu.
- **Program institucionalne potpore** pružit će stručnu i financijsku potporu glavnim institucijama za potporu hrvatskom nevladinom sektoru, uključujući Nacionalnu zakladu za razvoj civilnog društva, Ured za udruge i Trenerski forum.
- **Program reforme zakona koji reguliraju rad sektora** koji provodi Europski centar za neprofitno pravo osnažit će zakonski i financijski okvir djelovanja sektora.

Kroz te programe, CroNGO će nastaviti promicati važnost sudjelovanja civilnog društva u razvoju demokracije, gospodarstva i unapređenju kvalitete življenja u lokalnim zajednicama u Hrvatskoj.

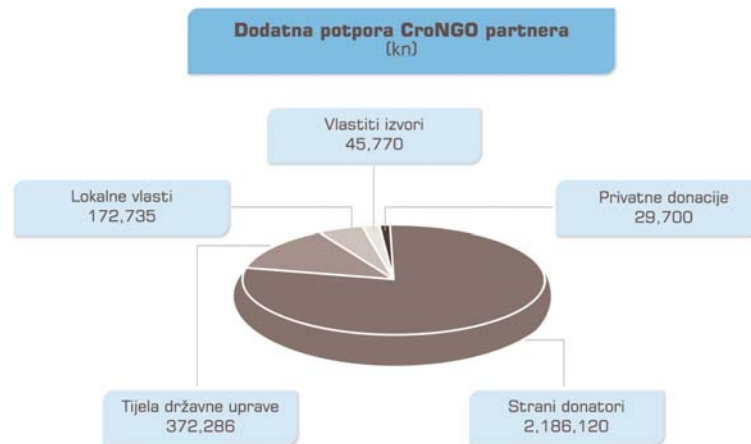
■ ■ ■ PRILOG I Učinkovito korištenje potpora u okviru CroNGO programa

Primatelji potpora povećali su svoje proračune za projekte financirane u okviru CroNGO programa značajnom financijskom potporom i potporom u robi i uslugama od drugih donatora, uključujući pojedince, tvrtke, vlasti na lokalnoj i nacionalnoj razini i druge strane donatore.

Projekti financirani u okviru Programa malih financijskih potpora, čija su ukupna sredstva koja je dodijelio AED iznosila više od 12 milijuna kuna, potaknuli su dodatnu potporu drugih dionika od oko **7,67 milijuna kuna** i povećali potporu projektima za **64%**. Sredstva lokalnih izvora činila su najmanje **87%** tog iznosa. Kako se može vidjeti na donjem dijagramu, dodatni izvori potpore na lokalnoj razini bili su volonteri rad građana (26%), tijela vlasti (34%), poduzetnici (22%), pojedinci (5%) i drugo (13%).

Partnerske organizacije CroNGO programa (Partneri za održivost nevladinog sektora i Partneri za lokalne inicijative) također su primile značajnu potporu iz drugih izvora kao dodatak financijskoj potpori u okviru CroNGO programa. Dvanaest partnerskih organizacija uspješno je iskoristilo 8,5 milijuna kuna koje su primile od AED-a i osigurale dodatnih **2,8 milijuna kuna** od drugih stranih donatora (78%), od vlasti na nacionalnoj i lokalnoj razini (19%), iz vlastitih izvora (2%) i iz privatnih donacija (1%). Time se potpora za projekte ostvarene u okviru CroNGO programa povećala za **33%**.

PRILOG II Popis financiranih projekata u okviru Programa malih financijskih potpora

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesto provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
ZAPADNA SLAVONIJA				
Bjelovarsko-bilogorska županija				
Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Bjelovar	Želimo i možemo više	Bjelovar	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	100.000,00
DUGA Centar za pomoć i podršku Daruvar	Poboljšanje kvalitete života osoba starije životne dobi	Daruvar	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	99.985,87
Gradsko društvo Crvenog križa Daruvar	Čišćenje i asanacija bunara	Daruvar	Zaštita i uređenje okoliša	175.000,00
Inicijativa za poboljšanje kvalitete društvenog života u selu Maslenjača	Poboljšanje kvalitete društvenog života mladih u selu Maslenjača	Maslenjača	Oživljavanje javnih prostora	24.000,00
Udruga za pomoć osobama s posebnim potrebama "Korak dalje" Daruvar	Defektološka-rehabilitacijska stručna pomoć	Daruvar	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	147.300,00
Orijentacijski klub Bjelovar	Orijentacijsko trčanje u školama	Bjelovarsko-bilogorska županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	55.720,00
LGI Borova Kosa	Edukacijom i igrom do kvalitetnijeg društvenog života u zajednici	općina Đulovac, naselje Borova Kosa	Oživljavanje javnih prostora	16.443,46
LGI Garešnica	Prenamjena i uređenje zapuštenog šumskog zemljišta u Park šumu	Garešnica	Zaštita i uređenje okoliša	19.501,77
Fotoklub Daruvar	Iz negativna u pozitiv	Daruvar	Ostalo	22.918,00
LGI "Eko-flora"	Arboretum	Veliki Grđevac	Zaštita i uređenje okoliša	23.983,60
Udruga invalida Bjelovar	Završetak uređenja i opremanja prostora skloništa za žrtve nasilja	Bjelovar	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	27.969,00
Aktiv žena "Žene Doljana"	Glavna sala Društvenog doma	Doljani (Daruvar)	Oživljavanje javnih prostora	20.000,00
Brodsko-posavska županija				
Kulturno-umjetničko društvo "Posavina" Nova Gradiška	Što su skrivale bakine škrinje?	Stara Gradiška	Očuvanje kulturnog naslijeđa, učinkovita edukacija javnosti	23.638,00
Odbor za uređenje i zaštitu Sovskog jezera	Dječje igralište u zaštićenom dijelu prirode	Čaglin	Oživljavanje javnih prostora	43.660,00
Igrom do osmijeha	Opremanje dječje igraonice	Bukovlje	Oživljavanje javnih prostora	15.107,22
LGI "Udruženje roditelja Dragalić"	Multifunkcionalno dječje igralište Dragalić	Dragalić	Oživljavanje javnih prostora	18.192,54

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesto provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
Udruga matice hrvatskih umirovljenika grada Slav. Broda	Vježbeničke tvrtke za poduzetništvo i menadžment za srednje škole	Slavonski Brod	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja, Učinkovita edukacija javnosti	68,000.00
Za našu djecu veselu	Izgradnja dječjeg igrališta	Sića	Oživljavanje javnih prostora	22,161.00
Udruga alternativnih znanosti Slavonski Brod	Mama	Slavonski Brod	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti	30,050.00
Udruga distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Slavonski Brod	Program terapijskog jahanja za osobe s posebnim potrebama	Slavonski Brod	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	18,850.00

Požeško-slavonska županija

Centar za podršku i razvoj civilnog društva "Delfin"	Majke majkama	Pakrac, Lipik i okolna sela	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	59,012.00
LGI naselja Donja Obrijež	Dajmo život Donjoj Obrijezi	naselje Donja Obrijež (Pakrac)	Oživljavanje javnih prostora	21,037.80
Udruga "SAN" – Centar za mlade Požega	Psihosocijalna samopomoć i zaštita mladih od ovisnosti	Požeško-slavonska županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti	58,820.00
Kulturno-umjetničko društvo "Zeleni Gaj"	Obnova seoskog muzeja i prikupljanje novih eksponata	Lipik i okolica	Očuvanje kulturnog naslijeđa	20,370.00

SJEVERNA I SREDIŠNJA HRVATSKA

Karlovačka županija

DOMNX	Život u domovima za djecu i mladež i odnosi sa zajednicama u kojima žive	Karlovac	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	12,500.00
Društvo "Naša djeca" Vojnić	Opremanje dječje sobe u Vojniću	Vojnić	Oživljavanje javnih prostora	40,142.00
Ekološko društvo PAN - Karlovac	Gdje se koje smeće meće	Karlovac	Zaštita i uređenje okoliša, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	8,680.00
Međunarodno društvo za sprječavanje otkrnosti nad životinjama i biljkama	Karlovčani za grad parkova	Karlovac	Oživljavanje javnih prostora, Učinkovita edukacija javnosti	74,956.98
Domaći – udruga za kreativni razvoj	Centar za mlade "@Domachiz"	Karlovac	Oživljavanje javnih prostora, Učinkovita edukacija javnosti	116,080.00
Savjetovalište za psihosocijalnu podršku "IZVOR"	Unapređenje kvalitete življenja školske djece i mladeži u lokalnoj zajednici	Karlovac	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	24,350.00
Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Karlovačke županije "Rajska ptica"	Tu smo i možemo. Podržite nas da vam to i dokažemo!	Karlovac	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	114,300.00
Ženska grupa Vojnić	Uređenje dječjeg igrališta	Vojnić	Oživljavanje javnih prostora	79,777.00
Ženska grupa Karlovac "Korak"	Pružanje pomoći starijim ženama na području slunjske općine	okolica Slunja	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	68,170.00
Studentski kulturni centar "Braća Radić" Karlovac (SKUC)	Kad svira - imaš miral!	Karlovac	Oživljavanje javnih prostora	95,832.00

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesto provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
Grupa građana iz Vojnića	Opremanje glazbene sekcije	Vojnić	Očuvanje kulturnog naslijeđa	19,300.00
Ženska grupa Krnjak	Obnovom prostora do zajedničkih aktivnosti	Krnjak	Oživljavanje javnih prostora	79,142.00

Koprivničko-križevačka županija

Udruga HYPER	Uređenje prostora za djelovanje glazbenih sastava i manje programe u Domu mladih Koprivnica	Koprivnica	Oživljavanje javnih prostora	60,217.00
Gradsko društvo invalida Đurđevac	Adaptacija i unapređenje stanja naših društvenih prostora	Đurđevac i 7 prigradskih općina	Oživljavanje javnih prostora	175,000.00
Forum žena Križevci	Savjetovalište za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja	Križevci	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	28,471.00
LGI "Kalnik"	Očuvanje zaštićene prirode Kalnika	Kalnik	Zaštita i uređenje okoliša	24,000.00

Krapinsko-zagorska županija

Zona Kumrovec	Tabor u Taboru 2003.	Kumrovec	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja	64,236.00
LGI EKO Pregrada	Kunagora: poučno-ekološko -rekreacijska staza	Pregrada	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja	20,760.00
Roditeljsko vijeće POŠ Dubrovčan	Uređenje školskog dvorišta	Dubrovčan	Zaštita i uređenje okoliša	20,747.80
Građanska organizacija za kulturu "Gokul"	Tabor film festivala	Tabor	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja	18,580.00

Medimurska županija

Udruga Romi za Rome Hrvatske	Priprema romske djece za školu	Kuršanec, Čakovec	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Uključivanje građana u donošenje odluka	152,615.00
"Oaza 98" Selnica	Stara škola – oaza za sve mještane općine Selnica	Selnica	Oživljavanje javnih prostora	66,210.00
Udruga za pomoć djeci i mladeži "Osmijeh"	CAP – Prevencija zlostavljanja djece kroz školski sustav i lokalnu zajednicu	Čakovec	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	14,670.00
Udruga Romi za Rome Hrvatske	Produženi boravak za romsku djecu	Kuršanec	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	123,993.00
Akcija za civilnu transparentnost (ACT)	Infoshop "Tabula rasa"	Čakovec	Oživljavanje javnih prostora	72,034.00
Centar za mlade Čakovec - (CeZaM)	Stvaranje multimedijalnog laboratorija	Čakovec	Oživljavanje javnih prostora	32,830.00
LGI "Djeca Male Subotice"	Mala škola za djecu iz Piškorovaca	Mala Subotica	Oživljavanje javnih prostora	20,093.00

Sisačko-moslavačka županija

Crveni križ Dvor	Hitno ostakljivanje	Dvor i okolica	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb (Rapid Response Fund)	2,670.00
------------------	---------------------	----------------	---	----------

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesto provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
Grupa građana sela Brnjavac	Obnova društvenog doma u selu Brnjavac	Brnjavac, Gvozd	Oživljavanje javnih prostora	23.300,00
Grupa građana sela Podgorje	Obnova društvenog doma u selu Podgorje	Podgorje, Gvozd	Oživljavanje javnih prostora	23.860,00
LGI Sretno djetinjstvo	Sretno djetinjstvo	Sela	Oživljavanje javnih prostora	22.460,00
Klub žena Dvor	Mali putnici u Klubu žena Dvor	Dvor	Oživljavanje javnih prostora	70.380,00
Udruga poljoprivrednika Prnjavor Čuntički	Obnova društvenog prostora u selu Prnjavor Čuntički	naselje Prnjavor Čuntički (Petrinja)	Oživljavanje javnih prostora	24.701,00
Udruga za poticanje razvoja i obnove naselja Nova Drenčina	Opremanje dječje igraonice "Bubamara"	naselje Nova Drenčina (Petrinja)	Oživljavanje javnih prostora	43.870,00
Centar za civilne inicijative (CCI)	Organiziranje zajednice i poticanje osnivanja građanskih vijeća u Petrinji	Petrinja i okolica	Ostalo: Revitalizacija zajednica, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	80.000,00
"Novi svijet" Gradska udruga za brigu o djeci i mladima	CHAT - otvoreni razgovori četvrtkom	Sisak	Oživljavanje javnih prostora, Učinkovita edukacija javnosti	30.000,00
PET+	Za život bez ovisnosti	Donja Bačuga	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	123.586,00
Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota (IKS)	Kreativni centar mladih - PETRIX	Petrinja	Oživljavanje javnih prostora, Učinkovita edukacija javnosti	49.875,00
Kulturni centar mladih (KCM)	Glazbeni klub mladih "Baraka"	Kutina	Oživljavanje javnih prostora	29.330,00
Ženska inicijativa Gvozd	Priprema za školu u igraonici Gvozd	Gvozd	Oživljavanje javnih prostora	19.500,00
Ženska inicijativa Gvozd	Obnova mosta na rijeci Trepći	općina Gvozd	Ostalo (Rapid Response Fund)	39.972,40

Varaždinska županija

Klub žena Varaždin	Edukacija volontera za rad na SOS telefonu	Varaždin	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	21.630,00
Udruga za zaštitu i unapređenje čovjekovog okoliša "Franjo Košćec"	Što mogu učiniti za svoju zajednicu?	Varaždin	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti	158.100,00
Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize ostalih invalida Grada Varaždina	Prijevoz kombi vozilom osoba s invaliditetom	Varaždin, Varaždinska županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	175.000,00
Grupa roditelja I. osnovne škole Varaždin	Osvijetlimo okoliš škole	Varaždin	Oživljavanje javnih prostora	19.890,00
Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize ostalih invalida Grada Varaždina	Prijevoz kombi vozilom osoba s invaliditetom	Varaždin, Varaždinska županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	175.000,00
Grupa roditelja I. osnovne škole Varaždin	Osvijetlimo okoliš škole	Varaždin	Oživljavanje javnih prostora	19.890,00

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesto provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
Grad Zagreb				
Katolička udruga "Kap dobrote"	Socijalno-kulturni centar "Sineki"	Zagreb	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	45.000,00
Kulturno-umjetničko društvo "OS Odranski Obrež - Odranski Strmec"	Očuvajmo i zaštitimo narodni vez od propadanja i zaborava	Zagreb (Odranski Obrež, Odranski Strmec)	Očuvanje kulturnog naslijeđa	45.044,00
Prisutnost	Socijalno telekomunikacijska pomagala i 24-satno dežurstvo	Zagreb	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	43.824,00
Hrvatska udruga gluhošlijepih osoba "Dodir", podružnica Zagreb	Intervenor/prevoditelj - oči i uši gluhošlijepih osoba	Zagreb	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti	127.623,00
Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet	Orijentacija i mobilitet slijepih	Zagreb	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	159.730,00
"Kriša" - terapijsko jahanje za osobe s psiho-fizičkim smetnjama	Terapijsko jahanje za osobe s posebnim potrebama	Zagreb	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	170.200,00
LGI Susjedska kuća	Susjedska kuća	Zagreb (područje bivše Mjesne zajednice A. Medulić)	Oživljavanje javnih prostora	14.780,00
LGI Zdrava škola	"Zdrava škola" - Zajedništvo prirode i čovjeka čuva naše zdravlje	Zagreb (općina Novi Zagreb, naselje Slobodština)	Oživljavanje javnih prostora	17.034,00
Društvo studenata socijalnog rada	Studentska infoteka	Zagreb	Oživljavanje javnih prostora	20.750,00
Mali korak - Centar za kulturu mira i nenasilja	Škola aktivnog građanstva za mlade i odrasle 2003.	gradska četvrt Dubrava, Zagreb	Oživljavanje javnih prostora, Učinkovita edukacija javnosti	170.180,00
Udruženje "Prijatelj"	Podrška građanima u preuzimanju aktivne uloge u zajednici	Kozari Bok i Kozari Putevi, Zagreb	Oživljavanje javnih prostora, Učinkovita edukacija javnosti	175.000,00
Udruga informatičara "Sabirnica"	Tiha informatika	Zagreb	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	123.628,00
Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata Republike Hrvatske - podružnica Grada Zagreba	Informatički tečajevi	Zagreb	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja, Uključivanje građana u donošenje odluka	109.731,00
LGI IgroKaZ: Inicijativa građana i roditelja Kaptol Zagreb	Igra bez igle	Kaptol, Zagreb	Oživljavanje javnih prostora	23.080,00
Zagrebačka županija				
Centar za kreativni rad	Socijalno-kulturni centar "Sineki"	Sesvete	Oživljavanje javnih prostora	82.399,74
Fantastično dobra institucija - FADE IN	Naša zajednica okom kamere	Zagrebačka županija	Ostalo: Praćenje aktivnosti udruga i građanskih inicijativa, Učinkovita edukacija javnosti	182.500,00

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesto provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
Roditelji u akciji (RODA)	SOS – telefon za dojenje	Zagrebačka županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	50,390.00
Kulturno umjetničko društvo "Preporod" Dugo Selo	Sanacija dvorane KUD "Preporod"	Dugo Selo	Oživljavanje javnih prostora	79,949.00
Centar za kreativni rad	Dječji centar i klub mladih "Sineki & Good Green Girls"	Sesvete	Oživljavanje javnih prostora	111,230.00
Klub kulture "Agram"	Škola za prave frajere	Zagrebačka županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti	32,710.00
Udruga za zaštitu i promicanje interesa građana Hrnjanec	Uređenje društvenih prostora u Nespešu	naselje Nespeš (Sv. Ivan Zelina)	Oživljavanje javnih prostora	63,352.00
Vrbovečka udruga mladih (VUM)	Uređenje alternativnog kulturnog centra "Garaže"	Vrbovec	Oživljavanje javnih prostora	30,384.00
Izborna folklorna skupina "Brčevac"	Uvođenje gnjanja u društveni dom Brčevac	Brčevac	Oživljavanje javnih prostora	28,340.00

ISTOČNA SLAVONIJA

Osječko-baranjska županija

Crveni križ Beli Manastir	Asanacija bunara nakon poplave u Podunavlju	Batina and Kapačevo	Ostalo (Rapid Response Fund)	39,992.00
Slavonsko-baranjsko društvo za zaštitu životinja "Život"	Organiziranje i provedba široke zajedničke kampanje lokalnih vlasti i javnosti uz sudjelovanje NVO sektora za pomoć životinjama u prehrani i nastojanje smanjenja krivolova u hrvatskom Podunavlju	Draž, Gajić, Topolje, Duboševica, Podolje i Batina	Učinkovita edukacija javnosti (Rapid Response Fund)	19,490.00
Društvo za zaštitu od dijabetesa Osijek	Pružanje zaštite od dijabetesa i edukacija stanovništva	Osijek	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti	16,630.00
MOGU - terapijsko jahanje	Terapijsko jahanje - pedagoški program	Osijek	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	79,800.00
Portal Alfa	Informatika - pokretač razvoja lokalne zajednice	Belišće	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja, Učinkovita edukacija javnosti	60,890.00
Udruženje Roma grada Belog Manastira - Baranja	Čistoća je pola zdravlja	Beli Manastir, Bolman, Darda i Torjanci	Zaštita i uređenje okoliša	65,484.00
Udruga za kreativni razvoj "SLAP"	Cross Team	Osijek	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja, Učinkovita edukacija javnosti	150,140.00
Centar za kompost – Osijek	Kompost telefon	Osječko-baranjska županija	Zaštita i uređenje okoliša, Učinkovita edukacija javnosti	79,004.00
LGI Belog Manastira "Zajedno"	Djeca za ljepši osmijeh	naselje Branjin Vrh (Beli Manastir)	Oživljavanje javnih prostora	20,260.00
Udruga "Zdrav život"	Zdrav način života & prevencija moždanog udara i ateroskleroze	Osječko-baranjska županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti	61,500.00
Udruga građana "Migra"	Ja sam budućnost	Donji Miholjac i okolica	Oživljavanje javnih prostora	45,620.00

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesto provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
Udruga športskih ribolovaca "Plaviš"	Zdrav život	naselje Valpovačka Satnica, općina Petrijevci	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	59,070.00
Klub mladih Osijek	Mladi za mlade	Osijek	Oživljavanje javnih prostora	34,870.00
Slavonsko-baranjsko društvo za zaštitu životinja "Život"	Psi litalice – Zdravstvena strepnja? – Odgovor postoji	Osječko-baranjska županija	Zaštita i uređenje okoliša, Učinkovita edukacija javnosti	73,130.00
Ekološko društvo "Zeleni Osijek"	Eko centar Zlatna Greda	Zlatna Greda (općina Bijelj)	Zaštita i uređenje okoliša	150,297.00
LGI "Mi moramo zajedno"	Aktivizmom do informacije	Antunovac	Ostalo: Pravo na informaciju	2,528.81
Čuvari prirode "Rendžeri"	Budućnost Čepina	Čepin	Oživljavanje javnih prostora	30,000.00
Udruga za zaštitu okoliša i ruralne baštine "Tuljan" Osijek	Živjeti bez ambrozije	Osijek	Učinkovita edukacija javnosti (Rapid Response Fund)	35,521.85

Virovitičko-podravaska županija

Udruga pčelara "Lipa" - Slatina	Obrazovanje mladih pčelara	Voćin, Hum	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja, Učinkovita edukacija javnosti	19,700.00
Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Orahovica - "Jaglac" klub	"Jaglac" klub Udruge za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Orahovica	Orahovica	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	50,394.00
Hrvatski Crveni križ, Gradsko društvo Slatina	Centar NVO-a Slatina	Slatina	Oživljavanje javnih prostora	139,031.00
Želimo i mi – hoćemo i mi – možemo i mi!	Možemo i mi	Virovitica	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	19,216.90
Društvo distroficidara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Slatina	Kombi koji život znači	Slatina i okolica	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	78,962.00
Kulturno-umjetničko društvo "Slavonac" (KUD "Slavonac")	Naš dom	Sladojevci (Slatina)	Očuvanje kulturnog naslijeđa	56,122.00
LGI Za kvalitetniji život u Donjim Meljanima	I igra je dio djetinjstva	Donji Meljani (Slatina)	Oživljavanje javnih prostora	16,965.33

Vukovarsko-srijemska županija

Vukovarski institut za mirovna istraživanja i obrazovanje (VIMIO)	Vukovar zajedno za srednjoškolce grada Vukovara	Vukovar	Oživljavanje javnih prostora, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	174,330.00
Centar za kreativne alternative	Oživljavanje starih zanata	Županja	Očuvanje kulturnog naslijeđa	174,979.00
LGI Pružena ruka	Korak zajedno	selo Berak, općina Tompojevci	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja	14,250.00
Društvo "Naša djeca" Mikluševci	Zajedno u igri	naselje Mikluševci, općina Tompojevci	Oživljavanje javnih prostora	23,902.00

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesto provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
Udruga "Žir"	Kreativnošću do zajedništva	Županja	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	46,147.00
Mirovna grupa mladih "Dunav"	Znanje, zdravlje, prevencija	Istočna Slavonija i Baranja	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, (sredstva iz USAID-a, Social Transition Dept.)	95,960.00
Lokalna građanska inicijativa Raskršće	Vjetar promjene	Vukovar	Ostalo	14,660.00
Hrvatski Crveni križ - gradsko društvo Crvenog križa Vinkovci	Igralište za djecu u minama okruženim mjestima	Markušica i Vodinci	Oživljavanje javnih prostora	51,000.00
Centar za ekologiju i održivi razvoj - Vukovar	Uklanjanje ambrozije u Vukovaru - 2004.	Vukovar	Učinkovita edukacija javnosti (Rapid Response Fund)	31,564.23

DALMACIJA**Dubrovačko-neretvanska županija**

Društvo "Naša djeca" Gruda	Knjiga za svakoga	Gruda, Konavle	Oživljavanje javnih prostora	52,600.00
Dubrovački centar za poduzetništvo (DCP)	INFO - Centar	Dubrovnik	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja, Učinkovita edukacija javnosti	141,179.00
Udruga mladih Konavala	Kulturno-povijesni spomenici su naše naslijeđe	Konavle	Očuvanje kulturnog naslijeđa	72,100.00
"Radost" Ploče - Udruga za osobe s mentalnom retardacijom	Radost u različitosti - jednakost u radosti	Ploče	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	104,380.00
Dobrovoljno vatrogasno društvo "Viganj" (DVD "Viganj")	Organizacija protupožarne zaštite zapadnog dijela poluotoka Pelješca	Viganj (poluotok Pelješac)	Zaštita i uređenje okoliša	34,185.00
Kulturno-umjetničko društvo "Ante Čefera"	Na izvoru Smokvice	Smokvica (otok Korčula)	Očuvanje kulturnog naslijeđa	51,000.00
Eko zona Lastovo - Spasimo Lastovo	Mjesto za kolektivno i kreativno	otok Lastovo	Oživljavanje javnih prostora	28,623.00

Splitsko-dalmatinska županija

Udruga "Most"	Obnova prostora udruge	Split	Oživljavanje javnih prostora (Rapid Response Fund)	32,000.00
Sunce - Udruga roditelja djece sa smetnjama u razvoju	Vrtuljak - Promicanje kvalitete života djece i mladeži s posebnim potrebama	Makarska	Oživljavanje javnih prostora	59,022.00
Bedem ljubavi - Split	Halo, u pomoć!	Split, Splitsko-dalmatinska županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Uključivanje građana u donošenje odluka	79,200.00
Udruga "Most"	Malo savjetovalište	Split	Oživljavanje javnih prostora	79,800.00
Udruga "Novi život"	Vanjski rad	Splitsko-dalmatinska županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	79,028.00
Humanitarna udruga "Žene Imotske krajine za pomoć ženama u prevenciji i liječenju raka dojke"	Uvođenje otvorenog telefona za pomoć ženama u prevenciji i liječenju raka dojke	Imotski i okolica	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	55,820.00
NOA - Udruga za očuvanje i promicanje hrvatske kulture i baštine	Prinoda - kultura - turizam Mimice Marušići 2003.	sela Mimice i Marušići (općina Omiš)	Zaštita i uređenje okoliša	21,000.00

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesto provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
Udruga AKTIV - Split	Kretanjem do zdravlja	Split	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	64,446.00
Udruga umirovljenika Omiš	Kvaliteta života starijih osoba	Omiš i općina Dugi Rat	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	14,840.00
Dobrovoljno vatrogasno društvo "Supetar" (DVD "Supetar")	Vatrogasna oprema za aktiviranje građana	Supetar (otok Brač)	Zaštita i uređenje okoliša, Učinkovita edukacija javnosti (Rapid Response Fund)	39,775.00
Kulturno-umjetničko društvo "Milan Begović" Vrljika	Uređenje kino dvorane	Vrljika	Oživljavanje javnih prostora	73,000.00
Županijska liga protiv raka - Split	Osvježavanje mladeži o važnosti zdravog života	Split	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti	39,421.00
Kulturna alternativa mladih - HRAM	Kultura - put samoostvarenja	Split	Oživljavanje javnih prostora	39,400.00
Udruga osoba s invaliditetom Split	Postavljanje internet stranica udruge - brza i kvalitetna informiranost osoba s invaliditetom	Split	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	40,600.00
Humanitarna udruga Ruke	Dječje igralište "Mirakul"	Komiža (otok Vis)	Oživljavanje javnih prostora	48,000.00
Klub trudnica "Beba Eva"	Di si bija kad je grmilo?	Split	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	35,000.00
Dobrovoljno vatrogasno društvo "Sućuraj" (DVD "Sućuraj")	Osposobljavanje DVD-a i naselja Bogomolje za protupožarnu zaštitu	Sućuraj (otok Hvar)	Zaštita i uređenje okoliša	41,845.00
Udruga liječenih i oboljelih od hepatitisa "Hepatos" Split	Hepatitis u mom domu	Splitsko-dalmatinska županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti	40,301.00
Udruga za promicanje kulture, umjetnosti, kulturne i prirodne baštine "Dega Art"	Ekopatrola otoka Visa	otok Vis	Zaštita i uređenje okoliša	31,312.00

Šibensko-kninska županija

Hoću kući	Saniranje javne gusterne	selo Radučić, općina Ervenik	Zaštita i uređenje okoliša	63,054.20
HUK - Udruga za promoviranje humanosti i urbane kulture, Knin	Stroj za upravljanje vremenom	Knin	Oživljavanje javnih prostora	182,037.60
"Žena"	Zraka sunca	Orniš, Oklaj	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	38,920.00
Vijeće lokalne zajednice (VLZ) Orniš	Za naš Orniš - ljepši okoliš	Orniš i okolica	Zaštita i uređenje okoliša	19,612.84
Likovna udruga Knin	Pinokio - Amatersko lutkarsko kazalište	Knin	Ostalo	24,110.00
Udruga za promicanje inkluzije - podružnica Šibenik	Adaptacija prostora kreativne radionice i savjetovališta	Šibenik	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	21,200.00

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesto provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
Zadarska županija				
Inicijativa djeca/roditelji - Benkovac	Inicijativa djeca/roditelji - Tintilinić	Benkovac	Oživljavanje javnih prostora	2,119.00
Udruga žena Obrovac	Vuna - značajan resurs, ali i ekološki problem	Obrovac i okolna mjesta	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja	70,500.00
Vihor - udruga za terapijsko jahanje Zemunik Donji	Pomozimo da i na njihovim licima zasja osmijeh	Zemunik Donji, Zadar	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	79,063.00
Hrvatsko akademsko društvo likovnih umjetnika Zadar	Ekološko - likovna akcija SmečArt	otok Ugljan (mjesto Kali i Ugljan) i Dugi otok (Božava i Seli)	Zaštita i uređenje okoliša	18,240.00
Inicijativa građana "Muškovići"	Uređenje lokalnog puta u Muškovcima	Muškovci (Obrovac)	Zaštita i uređenje okoliša	8,534.00
Građanska inicijativa "Una"	Dječji park	Donji Srb	Oživljavanje javnih prostora	23,764.00
LGI "Krenimo zajedno"	Poticanje druženja i međusobnog povjerenja	Gračac	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	10,800.27
Udruga maslinara Mala Rava	Prerada maslina	Mala Rava (otok Rava)	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja	98,133.00
Gorska služba spašavanja - stanica Zadar	Revitalizacija stanice GSS Zadar	Zadar i Zadarska županija	Zaštita i uređenje okoliša	48,251.00
SLOGA - udruga lžana i prijatelja lža	Uređenje Doma kulture - stolarski radovi	Veli lž (otok lž)	Oživljavanje javnih prostora	80,000.00
Hrvatsko ornitološko društvo	Spašavanje kolonije malih vranaca i čapli dangube u Parku prirode Vransko jezero	područje Vranskog jezera	Zaštita i uređenje okoliša (Rapid Response Fund)	40,000.00
Eko Smilčić - Smilčić	Moja škola - moj vrt	Novigrad, Posedarje, Pridraga, Poličnik, Režanac, Starigrad i Obrovac	Zaštita i uređenje okoliša, Učinkovita edukacija javnosti	37,405.00
Kulturno-umjetničko društvo "Branimir" Nin	Uređenje Doma kulture	Nin	Oživljavanje javnih prostora	50,000.00
Roditelji kruševačkih mališana	Zaštitimo djecu od nevremena	Kruševo	Ostalo	18,108.00
Udruga obnovitelja Gornji Karin	Zajednički akcijama do boljeg Karina	Gornji Karin	Oživljavanje javnih prostora	49,967.00
Udruga za djecu, mlade i roditelje "Tintilinić"	Tintilinić - komunikacijski centar za mlade u Benkovcu	Benkovac	Oživljavanje javnih prostora	27,834.00
Udruga za promicanje ekološko -biološke proizvodnje zdrave hrane, sjemenja i ljekovitog bilja - "Eko Zadar"	Zeleni telefon	Zadarska županija	Zaštita i uređenje okoliša, Učinkovita edukacija javnosti	10,430.00
ISTRA, PRIMORJE I LIKA				
Istarska županija				
Društvo "Naša djeca" Pula	Otvoreni telefon - linija prijateljstva i pomoći u ostvarivanju dječjih prava	Pula	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	76,850.00
Saveza izviđača Pule	Izviđačka škola u prirodi "Čudna šuma"	Pula	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	105,900.00
Udruga za promociju amaterskog sporta	Sport je za sve	Pula	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	43,992.00
Klub mladih "BUM" Buzet	Volonterski kamp Buzet 2003.	Buzet	Oživljavanje javnih prostora	33,437.00

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesto provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
Udruga građana HEKI	Uređenje društvenih prostorija u zgradi bivše škole u Hekima	naselje Heki (Pazin)	Oživljavanje javnih prostora	68,660.00
Gradska udruga umirovljenika - Pazin	Gdje nije zadovoljena starost nije sretna ni mladost	Pazin	Oživljavanje javnih prostora	38,500.00
Udruga za poticanje zapošljavanja i stručno usavršavanje mladih obrazovnih ljudi ŽUM	Gradsko vijeće mladih grada Pule	Pula	Oživljavanje javnih prostora, Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	19,860.00
Kulturno-umjetničko društvo "Mate Balota"	Gradnja ljetne pozornice	Rakalj	Očuvanje kulturnog naslijeđa	40,000.00
LGI "Manjadvorci"	Uređenje Društvenog doma u naselju Manjadvorci	Manjadvorci	Oživljavanje javnih prostora	24,000.00
Društvo "Naša djeca" Umag	Skate Park	Umag	Oživljavanje javnih prostora	60,700.00
Inicijativa roditelja djece Rupe, Lipe, Šapjana, Pasjaka i Brca	Igralište lijepo za djetinjstvo sretno	Rupa	Oživljavanje javnih prostora	21,700.00
Lovačka udruga "Kolinka"	Uređenje društvenih prostorija	Gračišće	Oživljavanje javnih prostora	50,810.00
Ličko-senjska županija				
Udruga STIPINOVAČ, Udruženje za poticanje vodoopskrbe i ekologiju	Napoji žedne!	Vrelo	Zaštita i uređenje okoliša	11,870.00
Općinsko društvo Crvenog križa Donji Lapac	Dječja igraonica Crvenog križa	Donji Lapac	Oživljavanje javnih prostora	52,263.00
Čuvarice ognjišta Krasno	Škola zaboravljenih znanja	Krasno	Očuvanje kulturnog naslijeđa	34,960.00
LGI "Bisernica" Udbina	Uređenje dječjeg igrališta	Udbina	Oživljavanje javnih prostora	20,000.00
LGI "Igralino"	Adaptacija dječjeg igrališta	Donji Lapac	Oživljavanje javnih prostora	18,312.00
Ženski rukometni klub "Senia"	Volim svoj grad	Senj	Zaštita i uređenje okoliša	35,000.00
Društvo za obnovu kulturne i prirodne baštine "Banica" - Lovinac	Dječji park	Lovinac	Oživljavanje javnih prostora	25,450.00
LGI "Vrtuljak radosti"	Uređenje dječjeg igrališta u Brinju	Brinje	Oživljavanje javnih prostora	18,426.00
Primorsko-goranska županija				
Društvo "Naša djeca" Opatija	Više od igre	Opatija	Oživljavanje javnih prostora	95,060.83
Srpsko kulturno društvo "Prosvjeta" - pododbor Rijeka	Zbrinjavanje, zaštita i promocija kulturnog blaga i naslijeđa - Otvaranje knjižnice i čitaonice	Rijeka	Očuvanje kulturnog naslijeđa	63,200.00
Udruga SPIRIT	Kreativna kuhinja	Rijeka	Oživljavanje javnih prostora	53,530.00
Udruga Terra Rijeka	Projekt vanjski rad i savjetovališta	Rijeka	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti	185,000.00
Vrbničko kulturno društvo "Frankopan"	Trajna, Ni-na, Ne-na	Vrbnik (otok Krk)	Očuvanje kulturnog naslijeđa	23,122.00

Naziv NVO/LGI-a	Naziv projekta	Mjesta provedbe projekta	Projektno područje	Odobreni iznos (kn)
Hrvatska čitaonica Draga	Moj draški cyber svijet	Rijeka (naselje Draga)	Oživljavanje javnih prostora	53.634,00
Udruga za zdravi život i zdravu prirodu "TRBUHOVIČA" Cabar	Izgradnja rekreativne staze oko mjesta Prezid	mjesto Prezid, grad Cabar	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja	72.005,00
Ekološko društvo "Žmergo"	Kompostiranje u lokalnoj zajednici	Opatija i susjedne općine	Zaštita i uređenje okoliša	80.000,00
Udruga pčelara "Medun"	Pčelarstvo za svih nas	Delnice i susjedne općine	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja	4.600,00
Udruga umirovljenika i starijih osoba Kastav	Unapređenje kvalitete življenja te očuvanje zdravlja	Kastav	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	33.724,00
Udruga za zaštitu djece od zlostavljanja i zanemarivanja - TIC	TiC - savjetovalište i mentorska podrška	Rijeka i Primorsko-goranska županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	40.750,00
Udruga Terra Rijeka	Mladi educiraju mlade - Memo AIDS u Primorsko-goranskoj županiji	Primorsko-goranska županija	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb, Učinkovita edukacija javnosti (sredstva iz USAID-a, Social Transition Dept.)	162.050,00
"Crta" Opatija	Baza vikendom	Opatija	Oživljavanje javnih prostora	28.800,00
Eko centar <i>Caput Insulae</i> - Beli	Pomoć lokalnoj zajednici u očuvanju prirode i tradicije	otok Cres	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja	122.897,00
Mali i veliki za okoliš Kastva	Uljepšajmo i unaprijedimo okoliš kastavske škole i šetnice šume Lužina	Kastav	Zaštita i uređenje okoliša	17.636,40
Planinarsko društvo "Kamenjak" Rijeka	Prenamjena Planinarske kuće "Frbežari" u planinarski dom	mjesto Tršće, općina Cabar	Oživljavanje javnih prostora	80.000,00
Udruga RUTA - Grupa za kvalitetniji život na otoku Cresu	Ovčje ludorije	otok Cres	Poticanje lokalnog gospodarskog razvoja	35.242,00
Udruga za terapijsko jahanje "PEGAZ" Rijeka	Terapijsko jahanje za djecu s posebnim potrebama grada Rijeke i šire okolice	Rijeka i okolica	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	107.050,00
Inicijativa mještana Garića	Dovršenje dječjeg igrališta	Garić (Viškovo)	Oživljavanje javnih prostora	20.850,00
Inicijativa roditelja djece predškolskog i školskog uzrasta mjesta Veli Brgud	Ljepše igralište za ljepši dječji osmijeh	Veli Brgud (Lurdani)	Oživljavanje javnih prostora	23.697,39
LGI "Oplemenjeni okoliš oplemenjuje ljude"	Klupe za odmor i učenje u školskom dvorištu	Rijeka	Zaštita i uređenje okoliša	12.800,00
Udruga mladih "ARTeria" Delnice	Mala soba 2004	Delnice	Oživljavanje javnih prostora	19.900,00
Udruga skipera Jadrana	Animacija i rekreacija jedrenjem gluhih i nagluhih osoba	otok Lošinj, Rijeka	Dostupna socijalna i zdravstvena skrb	47.250,00
Udruga stanara - suvlasnika stambenih zgrada grada Rijeke	Dizalo	Rijeka	Učinkovita edukacija javnosti, Uključivanje građana u donošenje odluka	29.900,00
Inicijativa za uređenje našeg mjesta -Trtni	Uredimo djeci igralište	Trtni	Oživljavanje javnih prostora	23.525,00
LGI "Dobrinj je lipi grad"	Uređenje javne površine na ulazu u Dobrinj	Dobrinj (otok Krk)	Zaštita i uređenje okoliša	19.279,88

PRILOG III Partneri za lokalne inicijative

CroNGO Partneri za lokalne inicijative (PLI-jevi) su tri regionalne hrvatske udruge koje su u suradnji s AED-om provele CroNGO Program malih financijskih potpora te djelovale kao izvori potpore udrugama i lokalnim građanskim inicijativama. Na temelju javnog natječaja u lipnju 2002. za PLI-jeve su odabrani Udruga MI, SMART i Organizacija za civilne inicijative (OGI). Svaki partner bio je odgovoran za provedbu programa u određenoj regiji Hrvatske.

U ulozi partnera u CroNGO Programu malih financijskih potpora, PLI-jevi su pružali široku potporu udrugama i neregistriranim lokalnim građanskim inicijativama koje djeluju na razini lokalnih zajednica. Obaveze PLI-jeva bile su sljedeće:

- **pomaganje zainteresiranim grupama** građana i udrugama pri utvrđivanju potreba i prioriteta u svojim zajednicama,
- **pružanje tehničke pomoći** vezane za razvoj projekata i projektnih prijedloga zainteresiranim udrugama i inicijativama za dobivanje potpore,
- **organiziranje i provedba** procedure procjene projektnih prijedloga u regiji svoje nadležnosti,
- **pružanje potpore organizacijama** u provedbi projekata i praćenje provedbe projekata u suradnji s AED-om,
- **organiziranje tromjesečnih susreta** primatelja potpora sa svrhom izmjene iskustava i povećavanja mogućnosti umrežavanja i
- **poticanje komunikacije i suradnje** među udrugama/ inicijativama i lokalnim vlastima, tvrtkama i medijima.

Partneri za lokalne inicijative će nastaviti suradnju s AED-om u drugoj fazi provedbe CroNGO programa kao Regionalni partneri u Programu suradnje i razvoja zajednice te nadalje jačati svoje usluge pružanja potpore udrugama na regionalnoj razini i razvoja vještina potrebnih za upravljanjem procesom dodjele financijskih potpora.

■ ■ ■ PRILOG IV Programska postignuća partners za održivost nevladinog sektora

Devet Partnera za održivost nevladinog sektora u okviru CroNGO programa bile su uspješne udruge koje su vidljivo pridonijele razvoju civilnog društva u svojem području djelovanja. Te udruge djeluju na nacionalnoj razini i predstavljaju različite dijelove nevladinog sektora – ženska prava, ljudska prava, zdravstvenu i socijalnu skrb itd. – te posjeduju vještine, ugled i iskustvo potrebne za preuzimanje vodeće uloge u razvoju nevladinog sektora u Hrvatskoj.

Partneri za održivost sektora dobili su od 90.000 do 100.000 USD za provedbu dvogodišnjih programa sastavljenih od osnovnih projekata, akcijskih planova potpore nevladinom sektoru i planova treninga i razvoja. Osnovni projekti podržali su provedbu programa i aktivnosti čiji je cilj bio unaprijediti područja djelovanja Partnera za održivost. Akcijski planovi bili su usmjereni na razvoj nevladinog sektora općenito kroz povećanje potpore i znanja o udrugama u javnosti, poslovnom sektoru, medijima i državnim institucijama. Na kraju, planovi treninga i razvoja omogućili su kontinuiran razvoj kapaciteta pojedinačnih Partnera za održivost za upravljanje operativnim, financijskim i ljudskim resursima.

B.a.B.e. B.a.B.e., Zagreb Područje djelovanja: Ženska prava

Osnovni projekt: B.a.B.e. su osnažile rad na području ženskih prava pružanjem tehničke pomoći i pomoći za izgradnju kapaciteta Ženskoj mreži Hrvatske, koja se sastoji od više od 40 organizacija, i osnovnim grupama žena-liderica u Zadru i Šibeniku.

Akcijski plan: U suradnji s udrugom CESI, B.a.B.e. su nastojale promijeniti stajališta javnosti o civilnom sektoru. Provedena je edukacija 17 organizacija o medijima, odnosima

s javnošću i planiranju kampanja. Zatim je više od 40 organizacija organiziralo zajedničku kampanju za povećanje vidljivosti udruga - "GRAK". Kampanja je uključivala različite javne aktivnosti, emitiranje radio-jingla i TV spota te dijeljenje promidžbenih materijala.

CESI (Centar za edukaciju i savjetovanje žena), Zagreb
Područje djelovanja: Ženska prava

Osnovni projekt: U intenzivnom edukacijskom programu, udruga CESI radila je s 19 žena iz organizacija civilnog društva, lokalne uprave i poslovnog sektora na razvoju njihovih vještine vođenja. Nakon završetka edukacije, sudionice su organizirale 30 različitih događanja kojima je prisustvovalo više od 350 osoba. Da bi nastavile promicati razvoj žena-liderica, CESI su izdale priručnik "Žene i vođenje", koji će služiti kao edukacijski materijal za buduće slične programe.

Akcijski plan: U suradnji s udrugom B.a.B.e., CESI su se posvetile pokretanju promjena u stajalištima javnosti o civilnom sektoru. Educirale su 14 organizacija o javnom zagovaranju. Za više informacija o zajedničkoj kampanji, vidi gore pod Akcijski plan za B.a.B.e.

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek
Područje djelovanja: Izgradnja mira

Osnovni projekt: Centar je razvio i proveo program treninga za trenere za 40 sudionika/ca koji je pokrivaio 4 različite teme – Volonteri u izgradnji mira i zajednice, Medijacija u zajednici, Nenasilje i Trauma i samopomoć za ratne stradalnike. Izdani su opširni priručnici za trening, koji će biti dragocjeni resursi za sve hrvatske trenere/ice i aktiviste/ice koji se bave izgradnjom mira i zajednice.

Akcijski plan: U suradnji s drugim lokalnim dionicima, Centar je radio na osnivanju zaklade lokalne zajednice u Osijeku. Na početku je provedena studija izvodljivosti u suradnji s udrugama Odraz i RI-CENTAR, koje su napravile slične procjene na Hvaru, u Krapini i Rijeci. Zatim je osnovan Savjetodavni odbor, koji je već odredio i razvio viziju, temeljne vrijednosti, korisnike, strateška područja djelovanja i akcijski plan za registriranje i pokretanje zaklade lokalne zajednice u Osijeku.

Djeca prva, Zagreb
Područje djelovanja: Prava djece

Osnovni projekt: Djeca prva osnažila su socijalno ugroženu djecu i njihove majke organiziranjem dječjih igraonica, grupa za pomoć majkama i mjesečnih sastanaka u multietničkim predgrađima Velike Gorice i Velike Mlake. Udruga je također izdala priručnik "Igram do škole", koji opisuje tehnike i korake u organiziranju igraonica i kreativnih igara za socijalno ugroženu djecu.

Akcijski plan: Djeca prva nastojala su uspostaviti dugoročnu suradnju s Ministarstvom obrazovanja i sporta kroz stvaranje neformalne mreže udruga za prava djece, koja se nastavlja sastajati i dogovarati strategiju djelovanja prema vladinim institucijama. Kao rezultat tih nastojanja, Ministarstvo obrazovanja organiziralo je operativno tijelo za suradnju s udrugama i osnovalo Odbor za razvijanje suradnje s nevladinim sektorom, koji se sastoji od predstavnika/ca udruga i Ministarstva.

Klub žena oboljelih na dojci, Split
Područje djelovanja: Zdravlje

Osnovni projekt: Klub žena oboljelih na dojci radio je na povećanju kvalitete zdravstvene zaštite u lokalnim zajednicama širom Hrvatske kroz jačanje kapaciteta Mreže klubova žena oboljelih na dojci i pet najnaprednijih klubova unutar Mreže. Aktivnosti Kluba iz Splita pomogle su Mreži u izradi planova za zajedničke inicijative lobiranja i javnog zagovaranja za bolju zdravstvenu zaštitu i rano otkrivanje raka u sustavu zdravstva.

Akcijski plan: Klub žena razvio je modele i pilot projekte za suradnju udruga i javne uprave na lokalnoj razini u 5 odabranih zajednica kroz niz radionica o međusektorskoj suradnji.

Hrvatski helsinški odbor za ljudska prava (HHO), Zagreb
Područje djelovanja: Ljudska prava

Osnovni projekt: HHO je nastavio svoj rad na izravnoj zaštiti ljudskih prava, pružajući potporu i pomoć 1 500 osoba koje su imale pravne poteškoće u stjecanju državljanstva,

statusa, imovine ili umirovljenja. HHO je također organizirao redovite sastanke organizacija za ljudska prava na kojima su se razvijale zajedničke strategije za lobiranje u zakonodavnim i izvršnim tijelima. Kroz suradnju s Hrvatskim pravnim centrom, Hrvatskim novinarskim društvom i Transparency Internationalom, HHO je pokrenuo proces izrade nacrtu Zakona o pravu na pristup informacijama i proveo javnu kampanju "Javnost ima pravo znati" za njegovo usvajanje. Šesnaest organizacija bilo je uključeno u intenzivno lobiranje koje je dovelo do usvajanja tog zakona u Hrvatskom saboru u listopadu 2003. godine. HHO je nastavio koordinirano lobiranje za provedbu medijski vidljivih kampanja koje su dobro iskoristile veliku medijsku pozornost.

Akcijski plan: HHO je radio na poboljšanju suradnje između nevladinog sektora i državnih institucija i izdao priručnik o strategijama i pristupima razvijanju suradnje i utjecaju na vladine institucije.

MiRTa, Split Područje djelovanja: Socijalna skrb

Osnovni projekt: Glavne aktivnosti MiRTa-e uključivale su rad na telefonskoj liniji za djecu žrtve zlostavljanja i obiteljskog nasilja te upravljanje Savjetodavnim centrom. MiRTa je također ponovno pokrenula Nacionalni tim za sprečavanje i borbu protiv zlostavljanja djece, okupljajući po prvi put njegove članove/ice u svrhu stvaranje platforme za utjecaj na Vladinu politiku sprečavanja zlostavljanja djece.

Akcijski plan: MiRTa je organizirala trening za 11 manjih organizacija iz područja socijalne skrbi o suradnji s lokalnim vlastima i medijima, što je mnogima od njih pomoglo da poboljšaju svoje odnose s tim sektorima. Da bi podijelila ta iskustva s drugim udrugama, MiRTa je pripremila priručnik za nevladine udruge "Suradnja s lokalnom upravom, državnim institucijama i medijima", koji opisuje praktične vještine potrebne za razvijanje suradnje i komunikacije s vladinim institucijama socijalne skrbi i lokalnim medijima.

Odras, Zagreb Područje djelovanja: Razvoj lokalne zajednice

Osnovni projekt: Odras je promicao razvoj lokalne zajednice kroz izgradnju i razvoj sposobnosti aktivnih vođa lokalne zajednice.

U suradnji s organizacijom SMART, Odras je educirao vođe u 35 lokalnih zajednica i zatim im pružio potporu u razvoju i provedbi projekata na razini lokalne zajednice. Od tada su sudionici/ce te edukacije organizirali više od 20 radionica i akcija u kojima je sudjelovalo više od 1 500 osoba iz 8 različitih zajednica. Odras je također utemeljio Koordinacijsku mrežu za razvoj lokalne zajednice i izdao priručnik o pokretanju lokalne zajednice.

Akcijski plan: ODRAZ je promicao razvoj zaklada lokalne zajednice u Hrvatskoj u suradnji s Centrom za mir Osijek i udrugom RI-CENTAR. ODRAZ je pripremio jedinstveni upitnik o izvodljivosti i istraživačku metodologiju koje su koristile sve tri organizacije i proveo studiju izvodljivosti na Hvaru i u Krapini. U listopadu 2004. izdana je zajednička publikacija koja istražuje mogućnosti razvijanja zaklada lokalne zajednice u Hrvatskoj i uključuje rezultate sve tri studije. ODRAZ je također pomogao u osnivanju radne skupine koja je pokrenula prikupljanje sredstava i procjenu potreba za zakladu lokalne zajednice na Hvaru.

RI-CENTAR, Rijeka Područje djelovanja: Razvoj civilnog društva

Osnovni projekt: Nastojanja RI-CENTRA dovela su do usvajanja Povelje o suradnji Grada Rijeke i nevladinog sektora, koja je uvela standardizirane procedure suradnje između tih sektora. U svrhu izrade Povelje, RI-CENTAR je organizirao sastanke radne skupine i plenarne sjednice lokalnih udruga i lobbirao gradske vlasti kao predstavnik nevladinog sektora. Riječke organizacije civilnog društva Povelju su usvojile na trećoj plenarnoj sjednici u svibnju 2004. godine, a Grad Rijeka u studenom 2004. godine. RI-CENTAR je također promicao volonterstvo dovođenjem novih volonterki/a i otkrivanjem institucija i organizacija kojima bi njihov rad mogao biti koristan. Te su aktivnosti pridonijele zapošljavanju 477 volonterki/a na primjerene položaje.

Akcijski plan: RI-CENTAR je surađivao s drugim dionicima na razvijanju zaklade lokalne zajednice u Rijeci. Prvi je korak bila studija izvodljivosti provedena u suradnji s Centrom za mir Osijek i Odrasom, koji su slične procjene napravili u Osijeku, Krapini i na Hvaru. Nakon provedene studije, RI-CENTAR je utemeljio savjetodavni odbor da bi temeljito istražio mogućnosti osnivanja zaklade lokalne zajednice u Rijeci.

PRILOG V

Mreže koje su poduprli Partneri za održivost nevladinog sektora

Priručnik ODRAZ-a o razvoju zajednice

Mreže su dragocjeni mehanizmi za razmjenu informacija i vještina unutar nevladinog sektora i učinkovitiji utjecaj udruga na političko odlučivanje. CroNGO program pridonio je razvoju i jačanju sedam značajnih mreža udruga u Hrvatskoj:

- **Mreža klubova žena oboljelih od raka dojke**
Predstavnice 25 klubova žena oboljelih na dojci iz cijele Hrvatske dobile su tehničku pomoć i edukaciju kroz program izgradnje organizacijskih kapaciteta kao dio projekta Kluba žena oboljelih na dojci iz Splita kojem je dodijeljena financijska potpora u okviru CroNGO programa.
- **Koordinacijska mreža za lokalni razvoj**
Više od 60 pojedinaca koji se bave razvojem lokalnih zajednica u Hrvatskoj, uključujući predstavnike/ce vlade, udruga i institucija, udružilo se u Mrežu za lokalni razvoj koju je pokrenuo ODRAZ kroz svoj projekt financiran sredstvima iz CroNGO programa.
- **Nacionalni tim za sprečavanje i borbu protiv zlostavljanja djece**
Kroz projekt udruge MiRTa, sedam hrvatskih timova za sprečavanje zlostavljanja djece pokrenulo je redovne sastanke na kojima su raspravljali o zajedničkim pristupima suradnji s državnim institucijama i planovima za međusobnu suradnju.
- **Ženska mreža Hrvatske**
Uz pomoć potpore u okviru CroNGO programa, B.a.B.e. su pružile potporu u edukaciji i razvoju informacijske tehnologije Ženskoj mreži Hrvatske, koja uključuje 40 ženskih udruga iz cijele Hrvatske.
- **Interesna skupina za zdravlje iz Splita**
Uz pomoć potpore u okviru CroNGO programa i Kluba žena oboljelih na dojci iz Splita, ta skupina 17 udruga koja se

bavi različitim aspektima zdravlja na području Splita redovito se sastajala da bi razvila zajednički strateški plan i platformu za suradnju s državnim institucijama vezanu za pružanje zdravstvenih i socijalnih usluga od strane udruga.

- **Neformalna mreža organizacija za ljudska prava**
Kao dio projekta Hrvatskog helsinškog odbora u okviru CroNGO programa, više od 10 organizacija za ljudska prava u Hrvatskoj redovito se sastajalo da bi dogovorilo zajednička stajališta i lobiralo kod državnih institucija o aktualnim pitanjima ljudskih prava od vlasničkih i radničkih prava do zaštite okoliša.
- **Neformalna mreža udruga za djecu**
Da bi razvile održivije strategije komunikacije i suradnje s državnim institucijama, posebno onima koje se bave obrazovanjem, 25 organizacija se udružilo u neformalnu mrežu udruga za prava djece koju je pokrenulo Udruženje "Djeca prva" u projektu koji je financirao CroNGO program.

PRILOG VI Publikacije i materijali

Razvoj sektora

Brošure CroNGO programa namijenjene udrugama koje djeluju na razini zajednice

Priručnik za osiguranje kvalitete u neprofitnim organizacijama

AED je razvio i testirao priručnik koji omogućuje udrugama da provedu temeljitu organizacijsku samo-procjenju i uvedu unutarnja poboljšanja u 12 područja upravljanja bez troškova vanjske evaluacije.

Vodiči za udruge i inicijative građana

AED je tiskao tri brošure da bi pomogao udrugama lokalne zajednice da uključe građane na lokalnoj razini i savjetovao ih kako komunicirati s lokalnim medijima (u suradnji s GONG-om) i kako pokrenuti lokalne izvore potpore.

Pregled društvene odgovornosti poduzeća u Hrvatskoj

U suradnji s Međunarodnim forumom poslovnih lidera Prince of Wales iz Ujedinjenog Kraljevstva i MAP Savjetovanjima iz Hrvatske, AED je financirao i izdao jedno od prvih istraživanja najuspješnijih praksi društvene odgovornosti poduzeća u Hrvatskoj.

Korak po korak do uspješnog prijedloga projekta

Ova publikacija udruge SMART opisuje najvažnije aspekte planiranja i pisanja prijedloga projekta.

O volonterskom radu

Nadograđujući se na svoje bogato znanje i iskustvo, Udruga MI u ovom priručniku nudi udrugama praktične informacije o tome kako organizirati volonterski rad i informira volontere/ke o volonterskom radu.

Naša zajednica naša odgovornost, Priručnik za uspješno organiziranje lokalne zajednice

Na temelju vlastitog iskustva, ODRAZ je razvio publikaciju u kojoj opisuje vještine potrebne za učinkovit rad u zajednici, teorijske pretpostavke za razvoj zajednice i studije slučaja u Hrvatskoj i inozemstvu.

Mogućnosti razvoja zaklada lokalnih zajednica u Hrvatskoj – studija izvedivosti

Usredotočujući se na četiri pilot zajednice (Hvar, Krapina, Osijek, Rijeka), ova publikacija, koju su zajedno pripremili ODRAZ, Centar za mir i RI-CENTAR, istražuje mogućnosti i nudi savjete za razvoj zaklada lokalnih zajednica u Hrvatskoj.

Kako surađivati s vlastima

Ovaj priručnik, koji je proizveo Hrvatski helsinški odbor, opisuje strategije i pristupe za razvoj suradnje i vršenja pritiska na državne institucije za pokretanje željenih promjena.

Suradnja s lokalnom upravom, državnim institucijama i medijima

Ova publikacija je rezultat treninga i radionica za izgradnju organizacijskih kapaciteta udruge MiRTa za male udruge koje se bave socijalnom skrbi. Publikacija opisuje praktične vještine potrebne za razvoj suradnje s lokalnom vladom i državnim institucijama socijalne skrbi i nudi savjete o učinkovitoj komunikaciji s lokalnim medijima.

Vodič kroz međusektorsku suradnju

Udruga SLAP iz Osijeka pripremila je vodič o izgradnji učinkovite suradnje između udruga, lokalne vlade, lokalnog poslovnog sektora i drugih dionika.

Specifična programska područja

Žene i vođenje

Ovaj je priručnik rezultat dvogodišnjeg programa treninga i mentorstva udruge CESI za 20 žena širom Hrvatske i nudi teorijski okvir i primjere ženskog vođenja i aktivizma u Hrvatskoj koji mogu poslužiti kao temelj budućih treninga za žene liderice.

Publikacije o izgradnji mira i nenasilju

Pet važnih publikacije o izgradnji mira i nenasilju razvio je Centar za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, kao rezultat njihova četiri ciklusa treninga za trenere: "Volonteri u izgradnji mira i zajednice", "Medijacija u zajednici", "Medijacija: posredovanje u sukobima za uporne", "Trauma i samopomoć - priručnika za rad s razvojačenim braniteljima" i «Mirosljupci – priručnik

Priručnik "Žene i vođenje" udruge CESI

mirovnog odgoja». Te publikacije nude temeljit prikaz pristupa izgradnju mira i zajednice i vještina potrebnih za rad u ratom razorenim područjima te služe kao novi i dragocjeni resursi za trenere i stručnjake u razvoju zajednice širom Hrvatske.

■ **Igrom do škole II**

Ovaj priručnik temelji se na bogatom iskustvu udruženja Djeca prva i nastavak je publikacije *Igrom do škole* iz 2000. godine. Sadrži različite tehnike rada sa socijalno ugroženom djecom. Oba priručnika jasno opisuju sve važne korake za organiziranje i provođenje igraonica za socijalno ugroženu djecu.

■ **Kako pri susretu sa slijepom osobom**

Publikaciju je pripremila Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet kao dio CroNGO Programa malih financijskih potpora. Brošura pruža građanima informacije o primjerenom ponašanju pri susretu sa slijepom osobom.

■ **Komunicirajmo drugačije**

Ovu publikaciju proizvela je udruga DODIR i nudi informacije o učinkovitoj komunikaciji s gluhim i slijepim osobama.

Slike na prednjoj stranici naslovnice (s lijeva na desno):

Zona Kumrovec, Tabor

Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet, Zagreb

Eko centar *Caput Insulae* – Beli, Otok Cres

Slike na stražnjoj stranici naslovnice (s lijeva na desno):

Udruga za zdravi život i zdravu prirodu "TRBUHOVICA", Čabar, Prezid

Udruga Romi za Rome Hrvatske, Krušanec (Čakovec)

Udruga RUTA – Grupa za kvalitetniji život na otoku Cresu, Otok Cres

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica -
Zagreb

UDK 061.2.051(497.5)

POTICANJE razvoja civilnog društva: rezultati programa Potpora hrvatskim nevladinim organizacijama (CroNGO, 2001. - 2004.) / <urednice: Paula Tarnapol Whitacre, Jennifer Stuart; prijevod: Tamara Slišković>. - Zagreb: AED, 2005.

ISBN 953-97987-8-7

I. Civilno društvo — Hrvatska II.

Nevladine organizacije — CroNGO program

450511280

IZDAVAČ:

AED
Ulica kralja Držislava 3
10 000 Zagreb

ZA IZDAVAČA:
Jennifer Stuart

UREDнице:
Paula Tarnapol Whitacre
Jennifer Stuart

PRIJEVOD:
Tamara Slišković

DESIGN:
Iva Stastny Brosig
Design [+]

TISAK:
KERSCHOFFSET - ZAGREB
Svibanj 2005

CroNGO financira Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID)